

Activiteitenplan Uitbreiding VDL Nedcar

**Ontheffingsaanvraag das, kleine ijsvogelvlinder,
vleermuizen, bever en levendbarende hagedis**

Wet natuurbescherming - Soorten

projectnummer 0432287.100
definitief
15 oktober 2020

Activiteitenplan Uitbreiding VDL Nedcar

Ontheffingsaanvraag das, kleine ijsvogelvlinder, vleermuizen, bever en
levendbarende hagedis

Wet natuurbescherming - Soorten

projectnummer 0432287.100

definitief
15 oktober 2020

Opdrachtgever

VDL Nedcar B.V.
Dr. Hub van Doorneweg 1
6121 RD BORN

datum vrijgave	beschrijving revisie	goedkeuring	vrijgave
30-10-2020	definitief	 Gaston Graaf	 Paul Kennes

Inhoudsopgave

Blz.

1	Gegevens aanvrager	1
2	Activiteit	2
2.1	Korte beschrijving voorgenomen activiteit(en)	2
2.2	Planning werkzaamheden	6
2.3	Geef hieronder een overzicht van de planning van de werkzaamheden	6
3	Ecologische inventarisatie	7
3.1	Welke ecologische onderzoeken* zijn uitgevoerd? (zie bijlage 1 van de Beleidsregels Soortenbescherming)	7
4	Effecten	9
5	Alternatieven	15
5.1	Welke alternatieve locatie heeft u voor de activiteit(en) overwogen waar de werkzaamheden geen of minder negatieve effecten hebben op de soort(en)?	15
5.2	Welke alternatieve werkwijze heeft u voor de activiteit(en) overwogen waar de werkzaamheden geen of minder negatieve effecten hebben op de soort(en)?	20
6	Wettelijk belang	22
6.1	Wettelijk belang Habitatrichtlijnsoorten (Artikel 3.5).	22
6.2	Wettelijk belang andere soorten, onderdeel A (Artikel 3.10).	22
6.3	Motivatie “andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard”	22
7	Gunstige staat van instandhouding	23
7.1	Inleiding	23
7.2	Wat is de staat van instandhouding van de soort(en) en motiveer de staat van instandhouding (met vermelding van bron(nen))	23
7.2.1	Vleermuizen	23
7.2.2	Das	24
7.2.3	Kleine ijsvogelvinder	26
7.2.4	Bever	27
7.2.5	Levendbarende hagedis	29
8	Maatregelen	32
8.1	Welke mitigerende maatregelen en/of compenserende maatregelen worden genomen die het effect op de soort(en) beperken of ongedaan maken?	32
8.2	Hoe gaat u het effect van de werkzaamheden op de soort(en) volgen/monitoren tijdens en na de uitvoering?	32

1 Gegevens aanvrager

Naam bedrijf of particulier	VDL Nedcar
KvK-inschrijvingsnummer <i>(indien van toepassing)</i>	14027374 0000
Correspondentieadres	Dr. Hub van Doorneweg 1
Postcode en plaats	6121RD te Born
Evt. naam contactpersoon	
Telefoon	
E-mail	
Gegevens gemachtigde <i>(alleen invullen indien machtiging ook is bijgevoegd)</i>	
Naam gemachtigde	Jurriën Kooijman
Correspondentieadres	Beneluxweg 125
Postcode en plaats	4904 SJ te Oosterhout
Telefoon	0612962913
E-mail	Jurrien.kooijman@anteagroup.com
Locatie voorgenomen activiteit(en)	
Straat en huisnummer(s)	Doctor Hub van Doorneweg 1
Postcode en plaats	6121 RD
Gemeente	Sittard-Geleen
Kadastrale gemeente, sectie en nummer(s) perceel/percelen* <i>*indien geen adres bekend verplicht veld</i>	1293 – Sterrenbos.
Vooroverleg	
Heeft er vooroverleg plaatsgevonden met de Provincie Limburg?	
☒ Ja ☐ Nee	
Zo ja met wie?	Sanne Michon, Denis Frissen, Juliette Jansen, Antoine Dohmen

2 Activiteit

2.1 Korte beschrijving voorgenomen activiteit(en)

Het volledige plan – waarvoor een provinciaal inpassingsplan (PIP) wordt opgesteld - bestaat uit twee delen, namelijk:

- Uitbreiding VDL Nedcar;
- Infrastructurele inpassing.

Voorliggend activiteitenplan heeft betrekking op de uitbreiding van VDL Nedcar.

Figuur 2.1: Begrenzing uitbreiding VDL Nedcar.

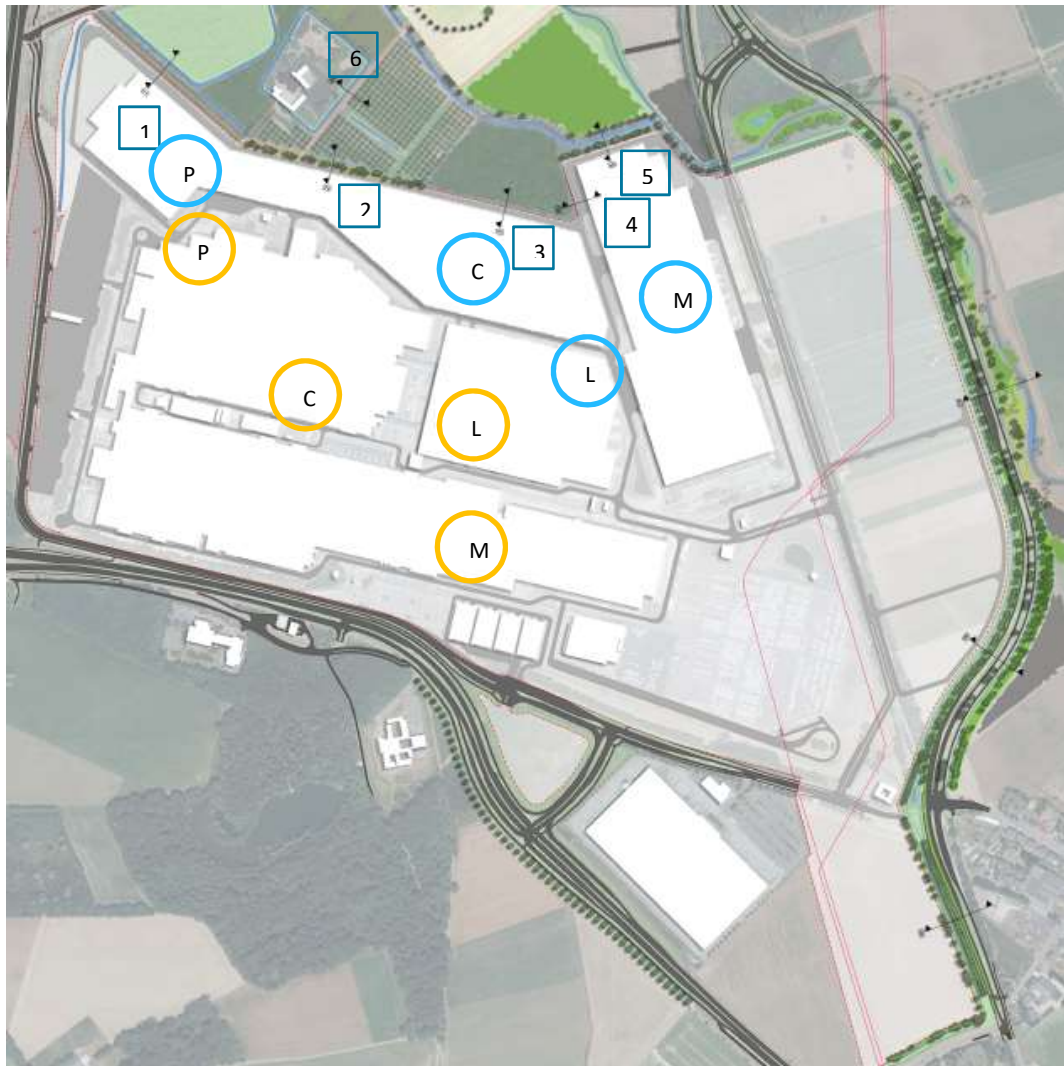
De wijze waarop de toekomstige uitbreiding van VDL Nedcar wordt gerealiseerd, is het resultaat van een groot aantal onderzoeken (zie ook hoofdstuk 5 van voorliggend activiteitenplan). Daarin

is aan de hand van een aantal scenario's gekeken naar de ruimtelijke en bedrijfskundige mogelijkheden voor de uitbreiding en naar de impact op milieu, leefomgeving en natuur. De afweging van de scenario's heeft geleid tot een geoptimaliseerd scenario voor de uitbreiding van de fabriek en het fabrieksterrein.

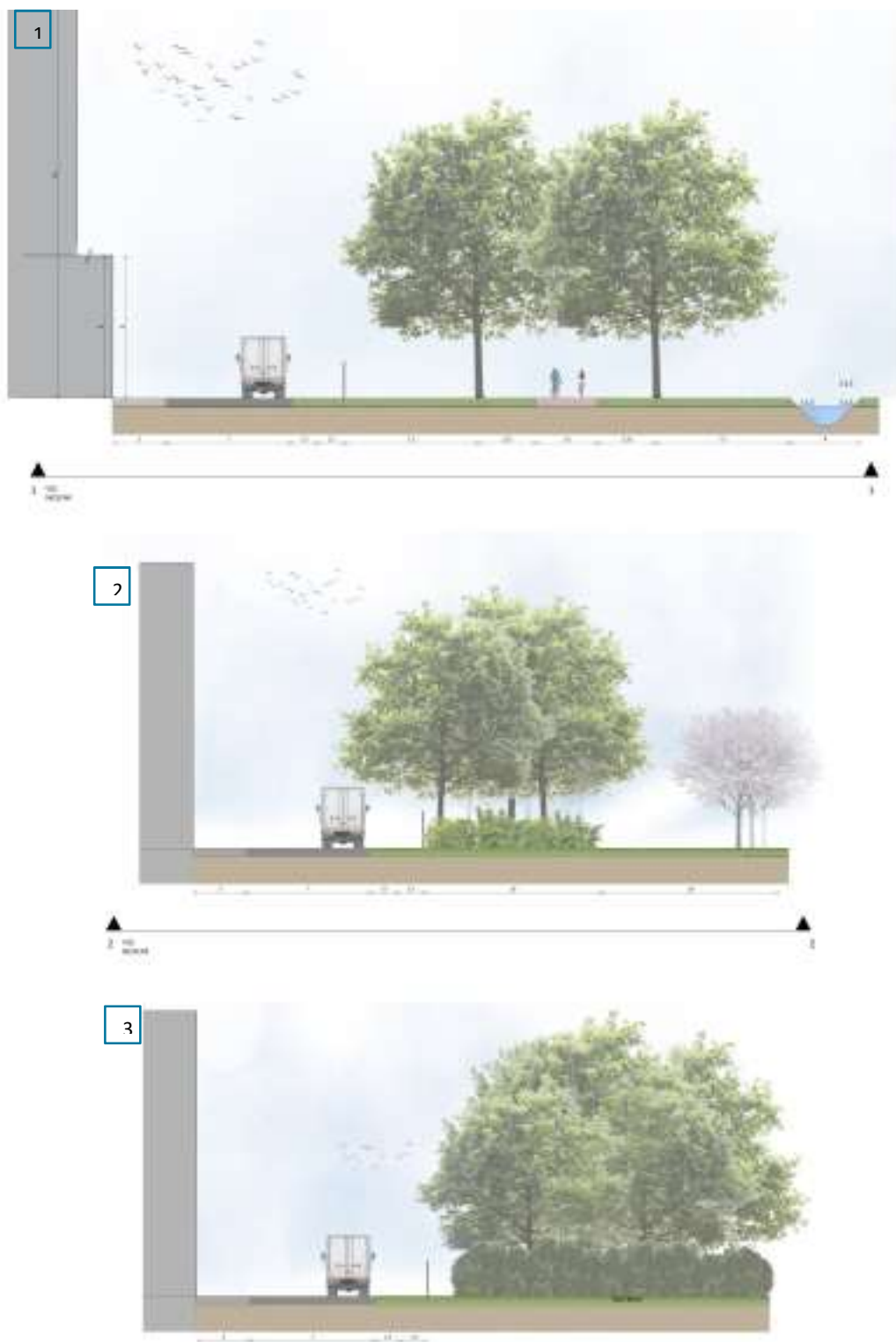
In het productieproces van de auto's zijn vier hoofdonderdelen te onderscheiden:

- Pershal (Press shop);
- Carrosseriebouw (Bodyshop);
- Lakstraat (Paint shop);
- Eindmontage (final assembly, FAS).

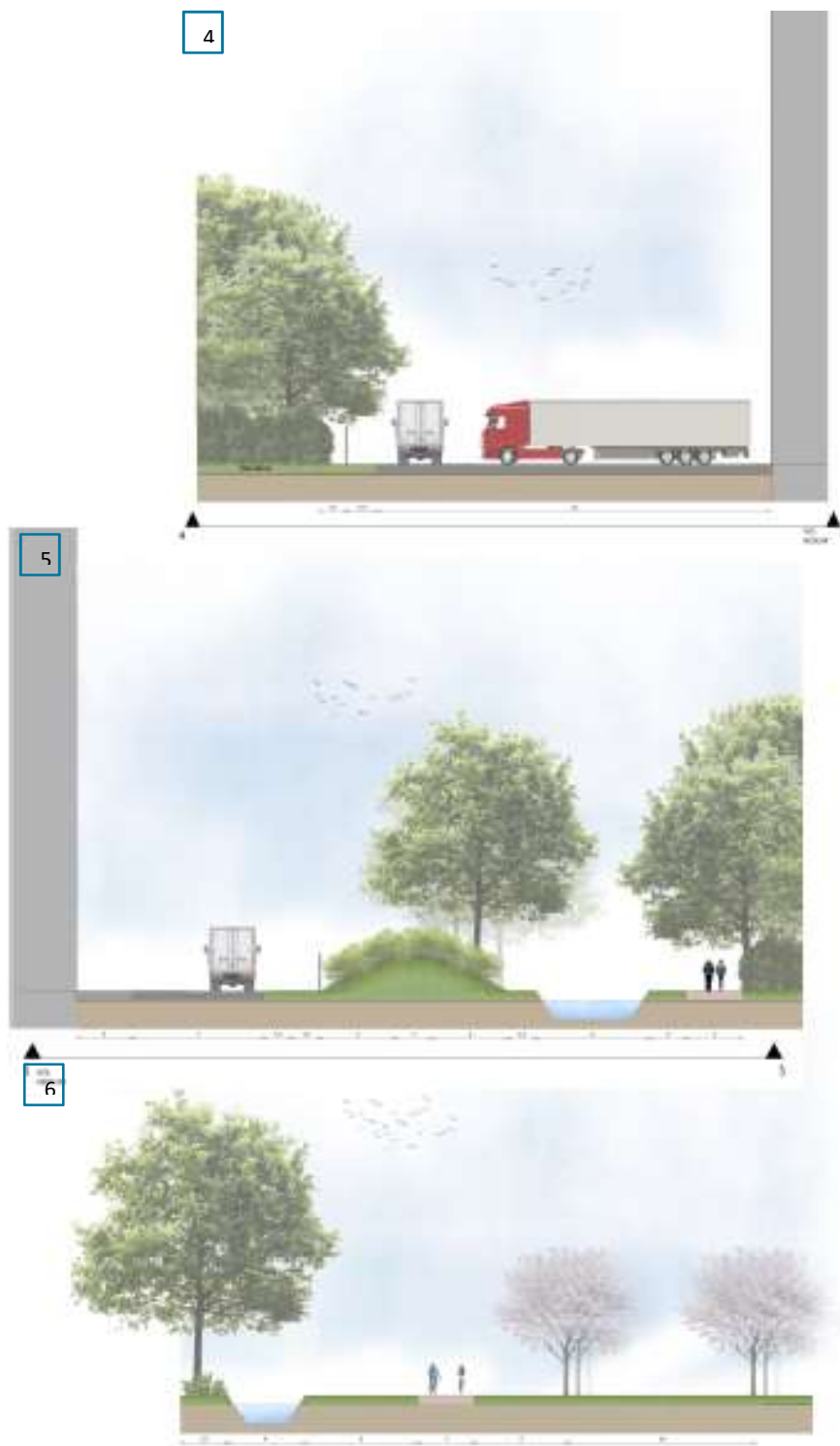
De uitbreiding bestaat uit de realisatie van een 2^e locatie voor elk hoofdonderdeel (zie figuur 2.2).

Figuur 2.2: Situering van de bebouwing en de wegenstructuur in de toekomstige situatie (nummering wijst op de dwarsdoorsneden weergegeven in de volgende figuren). Het verleggen van de N276 en overige infrastructurele aanpassingen aan de zuidzijde van VDL Nedcar vormen geen onderdeel van het voornemen in voorliggend activiteitenplan (in cirkels: oranje is bestaand, blauw is nieuw. P = pershal, C = carrosseriegebouw, L = lakstraat, M = montage).

Figuur 2.3: Noordzijde van de uitbreiding; dwarsdoorsnedes 1, 2 en 3 (zie locaties in figuur 2.2).

Figuur 2.4: Vervolg impressie Noordzijde van de uitbreiding; dwarsdoorsnedes 4, 5 en 6 (zie locaties in figuur 2.2).

Voor meer informatie over het planvoornemen wordt verwezen naar het natuurrapport (Antea Group, 2020a) en de 'Notitie Reikwijdte en Detailniveau' (Antea Group 2019).

2.2 Planning werkzaamheden

Voor welke periode vraagt u ontheffing aan?

Van: December 2020

Tot: December 2025

Verwachte startdatum activiteiten

December 2020

2.3 Geef hieronder een overzicht van de planning van de werkzaamheden

De planning om tot uitvoering te komen, is vooralsnog afhankelijk van klantenwerving. Indien VDL Nedcar een gesprek aangaat met een potentiële klant, dienen de werkzaamheden direct in gang gezet te worden. Om deze reden is geen concrete planning van werkzaamheden aan te duiden. Vanuit ecologie gelden echter kwetsbare periodes waarin niet gewerkt mag worden. Om deze reden wordt als uitgangspunt aangehouden dat per september 2021 gestart gaat worden met de werkzaamheden. Het kappen van de bomen mag ook enkel in een korte periode van het jaar (zie ook het Mitigatie- en compensatieplan, Antea Group 2020b). De werkzaamheden zullen om deze reden starten in het najaar van het jaar dat een klant zich meldt bij VDL Nedcar. Vanaf dit moment dienen de werkzaamheden direct te worden vervolgd door de overige werkzaamheden voor de realisatie van het voornemen.

Als voorbereiding op de werkzaamheden is de planning dat in 2020 wel gestart wordt met het realiseren van het compensatiegebied. Hierbij worden de landdelen ingericht volgens het Mitigatie- en compensatieplan en voorzieningen zoals vleermuiskasten gerealiseerd.

3 Ecologische inventarisatie

Welke ecologische onderzoeken* zijn uitgevoerd? (zie bijlage 1 van de Beleidsregels Soortenbescherming)

*Voeg onderzoek(en) bij

- ☒ Quicksan
- ☒ Nader onderzoek
- ☒ Activiteitenplan
- ☐ Anders, namelijk:

In april 2019 is het verkennende terreinbezoek uitgevoerd door Antea Group als onderdeel van de Natuurtoets (Quick Scan). Als gevolg van het verkennende terreinbezoek zijn nader onderzoeken uiteengezet voor de volgende soort(groep)en:

- BMP – broedvogelmonitoring 2019 & 2020;
- Onderzoek naar jaarrond beschermde nesten (vogels);
- Nader onderzoek das 2018 > 2020;
- Nader onderzoek vleermuizen 2018 > 2020;
- Nader onderzoek amfibieën 2019;
- Nader onderzoek reptielen 2019;
- Vegetatiekartering Sterrenbos en aansluitend populierenbos 2019;
- Nader onderzoek vlinders 2019;
- Nader onderzoek grote bosmuis 2020.

De resultaten van het verkennende terreinbezoek en de nader onderzoeken zijn uiteengezet in het Natuurrapport (Antea Group 2020a).

Welke beschermde soorten zijn aanwezig in het plangebied?

Vogelrichtlijn	Algemene broedvogels (onder andere rode lijstsoort grauwe vliegenvanger, kneu, koekoek, spotvogel en nachtegaal), categorie-4 vogels (blauwe reiger), en jaarrond beschermde nesten (bosuil, torenvalk en kerkuil)
Habitatrichtlijn	Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>) Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>) Bosvleermuis (<i>Nyctalus leisleri</i>) Franjestaart (<i>Myotis nattereri</i>) Baardvleermuis/Brandt's vleermuis (<i>Myotis mystacinus/Myotis brandti</i>) Gewone grootoorvleermuis (<i>Plecotus auritus</i>) Watervleermuis (<i>Myotis daubentonii</i>) Rosse vleermuis (<i>Nyctalus noctula</i>) Ingekorven vleermuis (<i>Myotis emarginatus</i>) Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>) Bever (<i>Castor fiber</i>)

Andere soorten	Das (<i>Meles meles</i>) Steenmarter (<i>Martes foina</i>) Wild zwijn (<i>Sus scrofa</i>) Kleine ijsvogelvlinder (<i>Limenitis camilla</i>) Levendbarende hagedis (<i>Zootoca vivipara</i>)
----------------	---

Voor welke verbodsbepaling(en) en soort(en) vraagt u ontheffing aan? Vul de naam van de betreffende soort(en) in achter de betreffende verbodsbepaling

Uit de effectbeoordeling in het Natuurrapport (Antea Group 2020a) blijkt dat voor de uitbreiding van VDL Nedcar een ontheffing Wnb benodigd is voor overtreding van artikel 3.5 lid 4. Dat betreft de volgende effecten:

- Vernielen voortplantings- of rustplaats van de gewone grootoorvleermuis;
- Beschadigen essentieel foerageergebied van de gewone grootoorvleermuis;
- Beschadigen essentiële vliegroutes van de gewone grootoorvleermuis;
- Vernielen voortplantings- of rustplaats van de gewone dwergvleermuis;
- Beschadigen essentieel foerageergebied van de gewone dwergvleermuis;
- Beschadigen essentiële vliegroute van de gewone dwergvleermuis;
- Vernielen voortplantings- of rustplaats van de ruige dwergvleermuis;
- Beschadigen essentieel foerageergebied van de ruige dwergvleermuis;
- Beschadigen essentiële vliegroute van de ruige dwergvleermuis;
- Vernielen voortplantings- of rustplaats van de watervleermuis;
- Beschadigen essentieel foerageergebied van de watervleermuis;
- Beschadigen essentiële vliegroute van de watervleermuis;
- Beschadigen essentieel foerageergebied van de bosvleermuis;
- Vernielen voortplantings- of rustplaats van de rosse vleermuis;
- Beschadigen essentieel foerageergebied van de rosse vleermuis;
- Beschadigen essentiële vliegroute van de rosse vleermuis;
- Vernielen voortplantings- of rustplaats van de baard/Brandt's vleermuis;
- Beschadigen essentieel foerageergebied van de baard/Brandt's vleermuis;
- Beschadigen essentiële vliegroute van de baard/Brandt's vleermuis;
- Beschadigen essentieel foerageergebied van de laatvlieger;
- Beschadigen essentiële vliegroute van de laatvlieger;
- Beschadigen essentieel foerageergebied van de ingekorven vleermuis;
- Beschadigen essentieel leefgebied van de bever.

Uit de effectbeoordeling van het Natuurrapport (Antea Group 2020a) blijkt dat voor de uitbreiding van VDL Nedcar een ontheffing Wnb benodigd is voor overtreding van artikel 3.10 lid 1a of 1b. Dat betreft de volgende effecten:

- Vernielen rustplaats van de das (artikel 3.10 lid 1b);
- Vernielen voortplantingsplaats kleine ijsvogelvlinder (artikel 3.10 lid 1b).
- Vernielen van voortplantingsplaatsen en leefgebied van de levendbarende hagedis (artikel 3.10 lid b).

4 Effecten

Wat is het effect van de werkzaamheden op de soort(en)?

De effectbeoordeling is volledig uitgewerkt in het natuurrapport (Antea Group, 2020a). Hieronder wordt een samenvatting gegeven van de effecten per soort(groep) waarvoor een ontheffing wordt aangevraagd. Voor de effecten op aangetroffen beschermde soorten wordt daarnaast tevens verwezen naar het Natuurrapport.

Das

Uit onderzoek is gebleken dat één van de burchten in het Sterrenbos sporadisch gebruikt wordt door twee individuen. De burcht in het populierenbos is niet belopen. Op basis van het sporadisch gebruik kan worden uitgesloten dat sprake is van een hoofdburcht. Voor één burcht is vastgesteld dat deze de afgelopen vijf jaar bewoond is geweest. Op basis van de beperkte waarnemingen van de soort is hier naar alle waarschijnlijkheid sprake van gebruik door dezelfde dieren. Bij de oostelijke burcht is echter enkel sporadisch gebruik vastgesteld als zijnde korte bezoeken en markeren in de periode 2018 - 2020. Bij voorliggend plan is daarom sprake van de vernietiging van één burcht van de das.

Naast de aantasting van de burcht is ook sprake van effecten op het leefgebied. Het oude eikenbos en de fruitboomgaard bieden een groot voedselaanbod. Daarnaast foerageert de das voornamelijk op bemeste graslanden en maisakkers, deze zijn echter niet aanwezig binnen het plangebied. Met het verlies van een deel van het oude eikenbos en de fruitboomgaard gaat een belangrijk onderdeel van het foerageergebied van de das verloren. Als gevolg van het verwijderen van de burcht is de bestaande burcht niet langer functioneel.

Traileryard

Als gevolg van een eerdere uitbreiding door VDL Nedcar (een traileryard als parkeerterrein voor vrachtwagens) is leefgebied van de das verloren gegaan. Ter compensatie is alternatief leefgebied voor de das gerealiseerd ten noorden van de Traileryard. De ontheffing om te mogen werken in het leefgebied van de das is in 2017 verleend onder zaaknummer 2017-200995. Als gevolg van het nieuwe voornemen bij de uitbreiding van VDL Nedcar gaat de compensatie voor zaaknummer 2017-200995 verloren. Ook deze ruimte dient gecompenseerd te worden. In het Mitigatie- en compensatieplan (Antea Group, 2020b) is toegelicht hoe het gebied functioneel kan blijven voor de das en in het Natuurrapport (Antea Group, 2020a) is toegelicht wat het gebruik van de kunstmatige voorzieningen is geweest in de periode 2018-2020 van het betreffende compensatiegebied Traileryard.

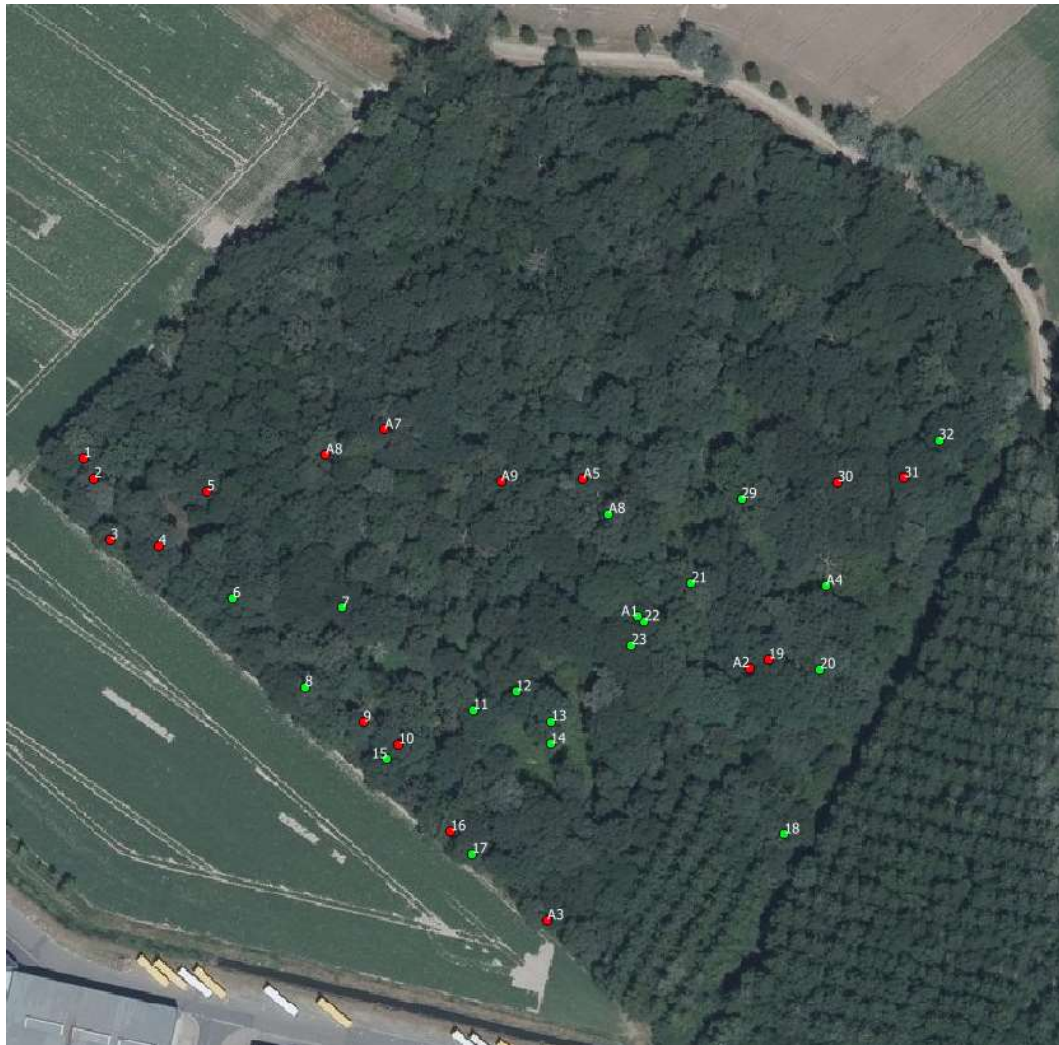
Samengevat is geen gebruik vastgesteld van dassen in het compensatiegebied Traileryard. Een mogelijke oorzaak hiervan is de ligging langs de weg en aangrenzende locatie langs het bedrijventerrein, en daarbij horende hoge mate van verstoring. In het Mitigatie- en compensatieplan ten behoeve van de uitbreiding voor VDL Nedcar wordt ingezet op een variatie aan biotopen welke als foerageergebied dienen voor de das, alsook het mogelijk maken van een verbinding onder de weg door richting het Sterrenbos.

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Het Sterrenbos biedt een netwerk aan geschikte verblijfplaatsen. Als gevolg van het voornemen gaat een deel, circa 20, van het netwerk aan bomen met geschikte verblijfplaatsen verloren. De aangetroffen vleermuizen, met uitzondering van de gewone dwergvleermuis, zijn allen voornamelijk boombewonende soorten die met regelmaat wisselen tussen verblijfplaatsen binnen het netwerk. Een deel van de soorten, namelijk watervleermuis, baardvleermuis, franjestaart en gewone grootoorvleermuis overwintert daarnaast in bebouwing waardoor het waarschijnlijk is dat deze soorten overwinteren in kasteel Wolfrath (of in gebieden verder naar het zuiden). Vanwege de zachte winters is het echter aannemelijk dat deze soorten ook in de winterperiode in het Sterrenbos aanwezig kunnen zijn.

In totaal gaan met zekerheid 20 zomer/paarverblijfplaatsen en verblijfplaatsen van 3 kraamkolonies verloren (gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis en baard/Brandt's vleermuis). Vrijwel alle verblijfplaatsen bevinden zich in 3 boomgroepen, die in totaal bestaan uit 8 bomen (bomen 11, 12, 13, 14, 21, 22, 23 en A8). Uitzondering hierop zijn een aantal paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis, en potentieel meerdere kraambomen van de gewone grootoorvleermuis in boomgroep (K9, K10, K12, zie figuur 4.1).

Figuur 4.1 Situering te rooien bomen met holtes. Groen: boom met geschikte holtes. Rood: holtes zijn ongeschikt. Voor toelichting nummering zie tekst.

Als gevolg van het voornemen gaan de volgende verblijfplaatsen met zekerheid verloren:

- 2 x zomerverblijfplaats watervleermuis;
- 5 x paarverblijfplaats gewone dwergvleermuis (gebaseerd op territoria);
- 3 x paarverblijfplaats/zomerverblijfplaats rosse vleermuis;
- 1 x kraamverblijfplaats rosse vleermuis;
- 1 x zomerverblijfplaats ruige dwergvleermuis;
- 4 x paarverblijfplaats ruige dwergvleermuis;
- 1 x kraamverblijfplaats baard/brandt's vleermuis;
- 5 x zomerverblijfplaats gewone grootoorvleermuis;
- 1 x kraamverblijfplaats gewone grootoorvleermuis (in dezelfde boom als die van de baard/brandt's vleermuis, zoals geconstateerd in 2019 door Bionet);

Foerageergebied

Naast verblijfplaatsen bevat het plangebied ook optimaal biotoop als foerageergebied.

Als gevolg van het voornemen gaan foerageergebieden in het plangebied verloren en/of worden beïnvloed door het voornemen. Essentieel foerageergebied wordt aangetast voor de volgende soorten:

- **Watervleermuis:** Geleenbeek, Venkebeek tussen Sterrenbos en populierenbos en het Sterrenbos als bosgebied;
- **Gewone dwergvleermuis:** Sterrenbos, Geleenbeek, populierenbos;
- **Rosse vleermuis:** Sterrenbos en Geleenbeek ten oosten van de N276;
- **Ruige dwergvleermuis:** Sterrenbos, Geleenbeek en populierenbos;
- **Baard/Brandt's vleermuis:** Sterrenbos, Geleenbeek ten oosten van de N276;
- **Gewone grootoorvleermuis:** Noordzijde Sterrenbos, populierenbos en sporadisch langs de Geleenbeek ten oosten van de N276;
- **Bosvleermuis:** Met name aan de oostkant van de N276 boven de Geleenbeek en in het Sterrenbos;
- **Ingekorven vleermuis:** Sporadisch in Sterrenbos en populierenbos;
- **Laatvlieger:** Randen van het Sterrenbos en populierenbos, noordzijde tussen populierenbos en Geleenbeek en ten oosten van de N276 boven de Geleenbeek.

Daarnaast zijn waarnemingen gedaan van enkele franjestaarten. Echter, er is geen aantoonbaar essentieel foerageergebied aangetoond. Vanwege de zeldzaamheid en moeilijkheidsgraad van onderzoek is op basis van de waargenomen dieren geconcludeerd dat foerageergebied van de soort aanwezig is. Door het lage aantal is essentieel leefgebied onwaarschijnlijk.

De essentie van het gebied als foerageergebied komt onder meer voort uit de aanwezigheid van kraamverblijfplaatsen en het foerageren in de directe omgeving van de locatie waar de jongen zich bevinden. Om deze reden is het aannemelijk dat het Sterrenbos als essentieel foerageergebied functioneert voor de aanwezige soorten met kraamverblijven.

Vliegroutes

Aan de westkant van het Sterrenbos (nabij kasteel Wolfrath) is een essentiële vliegroute vastgesteld van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Als gevolg van de uitbreiding van VDL Nedcar gaat de bomenlaan aan de Kleine Allee en het Pasveld verloren (zie figuur 4.2). De westelijke bomenrijen langs de Grote Allee blijft behouden.

Figuur 4.2 Situering straten Pasveld, Kleine Alleen en Grote Alleen ten noorden van VDL Nedcar en bomenrijen die verdwijnen (→→→→→)

Het noordelijke deel van het Sterrenbos blijft behouden, maar het aangrenzende populierenbos gaat verloren. Ondanks dat geen essentiële vliegroute is vastgesteld tussen Sterrenbos en 't Hout kan niet worden uitgesloten dat de Geleenbeek / bosranden van de populierenbossen een belangrijke verbinding vormen tussen het Sterrenbos en 't Hout/IJzerenbos en van belang zijn voor het functioneren van de verblijfplaatsen. Daarom wordt dit als effect op een essentiële vliegroute beschouwd.

Tevens is een essentiële vliegroute aanwezig langs de eikenlaan van de N276, van belang voor de laatvlieger en de gewone dwergvleermuis.

Als gevolg van het voornemen gaan vliegroutes in het plangebied verloren en/of worden beïnvloedt door het voornemen. Essentiële vliegroutes worden aangetast voor de volgende soorten:

- **Watervleermuis:** Sterrenbos vanuit verblijfplaats, Geleenbeek;

- **Gewone dwergvleermuis:** Geleenbeek, grote Allee, kleine Allee en Pasveld, eikenlaan N276;
- **Rosse vleermuis:** Sterrenbos, route vanuit verblijfplaats;
- **Ruige dwergvleermuis:** Sterrenbos, route vanuit verblijfplaats, Geleenbeek en grote Allee, kleine Allee en Pasveld;
- **Baard/Brandt's vleermuis:** Sterrenbos, route vanuit verblijfplaats;
- **Gewone grootoorvleermuis:** Sterrenbos, route vanuit verblijfplaats, langs populierenbos en sporadisch langs de Geleenbeek ten oosten van de N276;
- **Laatvlieger:** Eikenlaan N276 en Geleenbeek.

Bever

Binnen het plangebied zijn recent enkele waarnemingen van de bever gedaan (2019-2020). Het gaat om een enkele waarneming in de slotvijver van Kasteel Wolfrath en een enkele in het uiterste noorden van het plangebied aan de Geleenbeek. Op basis van beperkte activiteit van de bever in het plangebied in combinatie met het ontbreken van een burchtlocatie en de suboptimale geschiktheid van het gebied als foerageergebied kan worden uitgesloten dat sprake is van essentieel leefgebied van de bever. Echter, door de recente waarnemingen uit de omgeving van het plangebied, is het aannemelijk dat de soort zich (mogelijk al op korte termijn) kan gaan vestigen in het plangebied. Om deze reden dient de bever te worden meegenomen in de ontheffing om mogelijke vertraging door vestiging van de bever in het plangebied te voorkomen.

Kleine ijsvogelvlinder

De kleine ijsvogelvlinder is waargenomen gedurende de terreinbezoeken in 2019. Door de hoge aanwezigheid van kamperfoelie en de vele waarnemingen in de omgeving, is vastgesteld dat essentieel leefgebied van de kleine ijsvogelvlinder aanwezig is in het Sterrenbos. De verwijdering van delen van bosschages en waardplanten (wilde kamperfoelie) binnen het plangebied leidt niet tot een significante aantasting van leefgebied van de soort als standvlinder. De waardplanten bevinden zich voornamelijk in de noordzijde van het Sterrenbos, het deel dat behouden blijft. Ook in de toekomstige situatie blijft hiermee geschikt leefgebied aanwezig. Echter als gevolg van de werkzaamheden is bij het bouwrijp maken van delen van de bosschages sprake van de aantasting van verblijfplaatsen en (zonder maatregelen) het mogelijk doden van individuen.

Levendbarende hagedis

Bij het onderzoek naar de grote bosmuis is aan de westkant van het Sterrenbos de levendbarende hagedis aangetroffen. Het plangebied is suboptimaal voor de levendbarende hagedis. Dit blijkt ook uit het feit dat bij het nader onderzoek naar reptielen de levendbarende hagedis niet is waargenomen. Naar alle waarschijnlijkheid is er een kleine populatie levendbarende hagedissen in het plangebied aanwezig. Met name ter hoogte van de Geleenbeek en de randen langs het aanwezige bos zijn geschikt als leefgebied voor de levendbarende hagedis. Door de voorgenomen werkzaamheden verdwijnt een deel van dit biotoop onder het ruimtebeslag. Hierdoor treden negatieve effecten op voortplantingsplaatsen en essentieel leefgebied van de levendbarende hagedis op.

5 Alternatieven

5.1 Welke alternatieve locatie heeft u voor de activiteit(en) overwogen waar de werkzaamheden geen of minder negatieve effecten hebben op de soort(en)?

Geef een onderbouwing waarom deze alternatieve locatie niet mogelijk is (in deze motivatie zijn ook de alternatieve inrichtingen van het plan opgenomen).

Er zijn verschillende alternatieven onderzocht voor uitbreiding van VDL Nedcar die minder effecten op beschermde soorten kunnen hebben:

- **Nulalternatief:** geen uitbreiding zodat er geen sprake is van aantasting van de verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen en van het leefgebied van de das en de kleine ijsvogelvlieder;
- **Locatie-alternatief** waarbij een 2^e productielijn wordt elders gebouwd, niet aansluitend op de bestaande productielijn en **inrichtingsalternatieven** waarbij de 2^e productielijn anders gesitueerd wordt ten opzichte van de bestaande productielijn en daarmee de leefgebieden van beschermde soorten zou kunnen ontzien.
Beide alternatieven worden gezamenlijk beschouwd omdat de argumenten om deze alternatieven als niet reëel/aanvaardbaar te beschouwen gelijk zijn.

Het **nulalternatief** is geen reëel/aanvaardbaar alternatief gezien het groot openbaar belang van de uitbreiding van VDL Nedcar en de noodzaak van een tweede productielijn. De huidige opzet van de fabriek maakt VDL Nedcar kwetsbaar en afhankelijk van contracten met één Original Equipment Manufacturer (OEM)¹, gebaseerd op de productie van modellen op basis van eenzelfde platform. De enkele productielijn maakt het weliswaar mogelijk een scala aan modellen te maken, maar alleen als deze op dezelfde platform zijn gebaseerd. Het wegvallen van een contract met de OEM en/of het einde van de productcyclus van de groep modellen op basis van hetzelfde platform heeft als gevolg dat de productie wordt beëindigd en de fabriek stil ligt. Voordat dan kan worden gestart met de productie van een nieuw model (of groep van modellen) is –uiteraard naast een contract met een OEM – de ombouw van de productielijn noodzakelijk om deze geschikt te maken voor een nieuw platform. Het ombouwen van de productielijn vraagt grote investeringen, omdat de gehele productielijn is gebaseerd op de dimensionering, vorm en eigenschappen van het platform. In de periode die nodig is voor de ombouw van de fabriek zijn geen productiemedewerkers nodig en zijn er geen inkomsten.

Een enkele productielijn biedt weinig flexibiliteit: er is een contract met een OEM² zodat de fabriek in bedrijf is, of er is geen contract hetgeen inhoudt dat de fabriek stilligt. Bij één productielijn is de omvang van de productie, het aantal medewerkers en dergelijke gekoppeld

¹ In de automotive sector is er een beperkt aantal grote concerns dat auto's ontwikkelt en (laat) produceren. De grote merken, zoals BMW, Mercedes, Renault en Toyota, ontwerpen en engineeren nieuwe modellen en hebben eigen productiebedrijven voor de productie van auto's. Auto-concerns die zowel ontwikkelen als produceren worden aangeduid als Original Equipment Manufacturer (OEM).

² Voor een OEM met meer productiebedrijven en meerdere productielijnen kan het ombouwen van productielijnen (en de kosten daarvan) binnen het eigen concern worden gespreid.

aan de productcyclus van de body. De afgelopen jaren hebben laten zien dat het productievolume en het aantal medewerkers sterk zijn toegenomen. De historie heeft aangetoond dat een omgekeerde beweging (afname van de productie en werkgelegenheid) ook een realistisch scenario is³.

De afhankelijkheid van een enkele opdrachtgever en automodellen gebaseerd op één platform (en daarmee ook de productcyclus daarvan) kan sterk worden verminderd door een tweede opdrachtgever. Daarvoor is een tweede productielijn noodzakelijk. Een tweede lijn maakt de fabriek flexibeler, ook omdat pieken en dalen in de cycli beter kunnen worden opgevangen. Dat geldt voor de cyclus als geheel (einde van de productie van het betreffende automodel) als voor de variaties op een kortere tijdschaal (meer of minder verkopen van een bepaald automodel).

Een tweede lijn geeft de fabriek:

- een betere onderhandelingspositie in de contractbesprekingen met OEM's;
- meer zekerheid voor het personeel;
- minder grote pieken en dalen in het (totale) productievolume;
- een gelijkmatiger en flexibeler inzet van de medewerkers;
- een betere spreiding van inkomsten, uitgaven en investeringen
- de mogelijkheid om te voldoen aan de geheimhoudingseisen van de OEM's⁴.

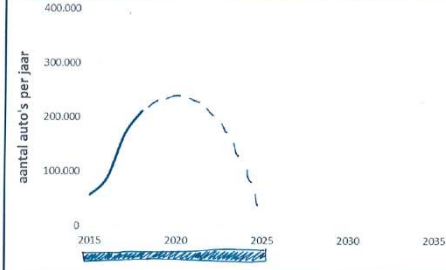
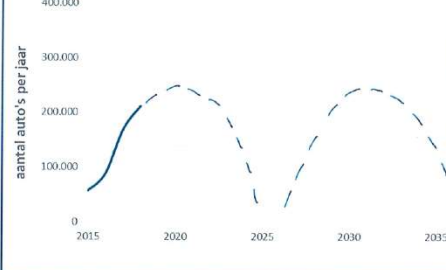
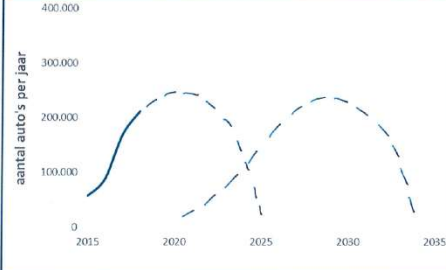
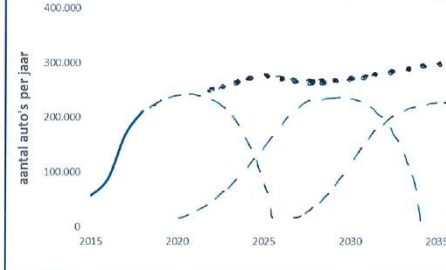
VDL Nedcar heeft geconcludeerd dat uitbreiding van de fabriek met een complete tweede productielijn noodzakelijk is voor het structureel verankeren van de fabriek. Zonder de tweede productielijn is het risico (te) groot dat het eind van de levenscyclus van de modellen gebaseerd op één platform ook het einde van VDL Nedcar betekent. De tweede productielijn die nodig is voor het voortbestaan van VDL Nedcar (en dus voor het behoud van de bestaande werkgelegenheid) leidt er toe dat de werkgelegenheid zal groeien (naar verwachting tot een structureel niveau van 6.000 tot 6.500 medewerkers⁵, met een maximum piek van 11.000 werknemers op momenten dat de productiecapaciteit volledig benut zou worden⁶) en dat ook de indirecte economische effecten zullen toenemen ten opzichte van de bestaande situatie. De tweede lijn heeft tevens als gevolg dat de werkgelegenheid minder afhankelijk wordt van de fluctuaties die bij een enkele lijn optreden (zie figuur 5.1).

³ Dit heeft zich bij de voorganger van VDL Nedcar voorgedaan na het aflopen van het contract met Mitsubishi. Naar het zich laat aanzien is de productie in 2019 lager dan in het jaar 2018

⁴ In de contracten tussen OEM en VDL Nedcar zijn ook bepalingen opgenomen aangaande de toegang tot onderdelen van de productielijn. Medewerkers e.a. van de OEM hebben toegang tot bepaalde delen van de fabriek, maar niet tot andere delen. Bij twee lijnen kan derhalve in de contracten met meerdere OEM's de geheimhouding worden verzekerd. Bij een enkele productielijn is dat niet goed mogelijk.

⁵ Naar verwachting zal dit aantal medewerkers in vaste dienst zijn. De overige medewerkers vormen de flexibele schil

⁶ Waarbij (ook bij een tweede lijn) het uitgangspunt is dat gewerkt zal blijven worden met een vaste kern medewerkers en een flexibele schil die de – ook bij een tweede lijn nog steeds optredende, doch relatief geringe – schommelingen in de omvang van de productie opvangt.

	Een enkelvoudige productielijn, gerelateerd aan de gemiddelde duur van de levenscyclus van een automodel (indicatief weergegeven door de blauwe balk) kent een aanlooperperiode (groei van de productie), een periode met een hoge productie en een periode met een afnemende productie. Door investeringen en de productie van meerdere modellen op hetzelfde platform kan de productcyclus worden verlengd, maar vroeg of laat komt hieraan een einde. Dat einde betekent dat de productie naar nul daalt. De aantallen medewerkers zijn gerelateerd aan de omvang van de productie. Na afloop van de levenscyclus van een groep modellen daalt (ook) het aantal productiemedewerkers naar nul.
	Bij een enkele productielijn is, na afloop van de levenscyclus van een groep modellen, tijd nodig voor de ombouw om de productie van modellen op basis van een andere (nieuwe) body. Een dergelijke ombouw vraagt forse investeringen in een periode dat er geen of weinig inkomsten zijn. De ombouw van de fabriek in 2012 - 2014 heeft ongeveer anderhalf jaar geduurd. In de periode van ombouw ligt de productie stil en is het aantal productiemedewerkers klein.
	Een tweede productielijn maakt het mogelijk het gat tussen de levenscyclus van de ene groep modellen en de volgende groep modellen te dichten. Daardoor blijven inkomsten en investeringen meer in balans en is ook het aantal productiemedewerkers minder onderhevig aan schommelingen.
	De situatie met twee productielijnen leidt – uiteraard binnen de mogelijkheden van de markt – een meer gelijkmatige productie en een kleinere fluctuatie van de werkgelegenheid.

Figuur 5.1: Toelichting dat het bedrijf met 2 productielijnen minder gevoelig is voor schommelingen in de markt wat leidt tot een kleinere fluctuatie in de werkgelegenheid.

De conclusie is dat een tweede lijn noodzakelijk is voor het structureel voortbestaan van VDL Nedcar en een nulalternatief daarmee geen reëel/aanvaardbaar alternatief is.

Locatie- en inrichtingsalternatieven met een 2^e productielijn op een andere locatie of een andere inrichting van de nieuwe fabriekshallen aan de zuidzijde van de huidige locatie zijn geen reëel/aanvaardbaar alternatief gezien de eisen die gesteld worden aan de aaneengeschakelde fabriekshallen en het daaraan gekoppeld een uitgekiend logistiek systeem.

De productielijn is een logische opvolging van stappen die begint met rollen staal die bij de pershal de fabriek ingaan tot de complete auto's die de fabriek uitrijden na de eindmontage. Om de kosten en kansen op verstoringen zo klein mogelijk te houden en kwaliteit te garanderen is één doorgaand productieproces noodzakelijk, zonder hiaten, met minimale tussenvoorraden en zo kort mogelijke tussentransporten. De vier hoofdonderdelen productielijn (pershal, bodyshop, lakstraat en eindmontage) van de productielijn hebben allemaal een voldoende grote hal nodig, goed verbonden met de voorafgaande en de opvolgende stap, en met de mogelijkheden voor een efficiënte en ongestoorde aanvoer van de onderdelen die in het productieproces nodig zijn.

Er is (naast ruimte in de hallen zelf) ruimte nodig voor de opslag van onderdelen, intern transport, kantoren, verzamelen en verwerken van reststoffen en productieafval, waterberging, energievoorziening, bluswater en dergelijke. Voor de opslag van onderdelen, halffabricaten en gereed product (auto's) is ook ruimte nodig.

Een tweede productielijn bestaat uit een vergelijkbare configuratie met vergelijkbare eisen aan de logistiek en de kwaliteitsbeheersing.

In een aantal onderzoeken en bedrijfseconomische analyses⁷ is het volgende geconstateerd met betrekking tot de bestaande productielijn en de tweede productielijn:

- configuraties van de productielijn waarbij de hallen en de logistieke terreinen (WoW, magazijnruimte) niet direct (fysiek) aan elkaar zijn gekoppeld leiden tot hogere kosten per gebouwde auto en tot grotere risico's voor de kwaliteit en de continuïteit van het productieproces. Als gevolg van de smalle marges zijn dergelijke configuraties bedrijfseconomisch niet haalbaar en bieden ze geen perspectief op het afsluiten van een contract met een OEM;
- het gevolg hiervan is dat de tweede productielijn alleen concurrerend kan zijn als de vier onderdelen van de productlijn in een logische volgorde aan elkaar worden verbonden, in de nabijheid van het WoW. Verspreid liggende hallen leiden niet tot een haalbare businesscase;
- binnen de huidige inrichtingsgrenzen is geen (rest)ruimte aanwezig waar nog voldoende grote hallen in de noodzakelijke ruimtelijke samenhang kunnen worden gebouwd;
- het (ruimtelijke) opdelen van de tweede productielijn, bijvoorbeeld door de ruimte voor opslag van onderdelen (zoals het WoW) over meerdere locaties te spreiden (op afstand van de huidige fabriekslocatie) leidt tot hogere kosten voor de logistiek, een per saldo minder efficiënt gebruik van ruimte en grotere risico's voor de kwaliteit van het product en voor het logistieke proces. Het extern plaatsen van de opslag van onderdelen brengt extra kosten met zich mee en resulteert in een onhaalbare businesscase;

⁷ Rapportage van BCI in 2015, 2017 en 2019

- een tweede productielijn op een andere locatie dan de huidige heeft als nadeel dat de positieve effecten van een tweede lijn voor de efficiency en de uitwisseling met de bestaande fabriek (bijvoorbeeld ten aanzien van de inzet van personeel) minder groot zijn. Spreiding over twee of meer locaties leidt tot hogere algemene kosten (geen schaalvoordeel);
- een tweede lijn op een andere locatie leidt niet tot de noodzakelijk en concurrerende uitbreiding van de capaciteit en is om die reden voor VDL Nedcar geen haalbare optie (geen businesscase);
- profiteren van de schaalvoordelen en de uitwisselmogelijkheden, flexibele inzet van personeel tussen (delen van de) twee productielijnen is alleen mogelijk als de tweede lijn op één locatie wordt geplaatst naast of direct bij de huidige productielijn.

Voor de tweede productielijn is voldoende ruimte nodig om de vier onderdelen van de productielijn in samenhang met ruimte voor de logistiek als één ruimtelijk samenhangend geheel mogelijk te maken. Voor de fabriek als geheel is het bedrijfseconomisch van essentieel belang dat de twee lijnen in samenhang worden gebruikt met flexibele inzet van mensen en middelen. Dit is alleen mogelijk als de tweede lijn ruimtelijk wordt gekoppeld aan de bestaande productielijn. In de onderzoeken van BCI van 2015 en 2017 is dit aan de hand van een aantal ruimtelijke scenario's nader onderzocht. Conclusie van deze onderzoeken is dat deze scenario's geen van alle leiden tot een haalbare businesscase. Hieraan liggen productie-logistieke (zoals hierboven in opsomming weergegeven) en kostentechnische afwegingen (onderzochte scenario's waarbij niet of gedeeltelijk aan de noordzijde wordt uitgebreid, kosten minstens 50 miljoen euro meer dan het voorliggende scenario) ten grondslag. Deze conclusies in relatie tot het gegeven dat een beperkte winstmarge per auto gegenereerd wordt (in 2018 190 euro per auto) maakt dat de conclusie is dat een tweede productielijn alleen in de directe omgeving van (aansluitend op) de huidige fabriek kan worden gesitueerd. Dit is ook gunstiger voor de transportbewegingen en de milieueffecten van transport.

Vanwege de samenhang tussen de afzonderlijke onderdelen en het zo klein mogelijk houden van de afstanden tussen de onderdelen van het productieproces is het niet mogelijk één of enkele onderdelen aan de zuidkant van de bestaande fabriek te plaatsen. Bovendien zijn er aan de zuidkant van VDL Nedcar andere beschermde soorten aanwezig. In de gebouwen ten zuiden van VDL Nedcar zijn namelijk jaarrond beschermde nesten aangetroffen van huismus en van boerenwaluw en een zomer-, kraam- en paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en een kraamverblijfplaats van de laatvlieger.

Conclusie

Concluderend zijn er geen reële/aanvaardbare alternatieven met betrekking tot de effecten op beschermde soorten. De conclusie is dat de verplaatsing van de tweede lijn naar een locatie elders of naar een andere locatie grenzend aan de huidige locatie geen reël/aanvaardbaar alternatief is gezien de noodzakelijke samenhang met de 1e productielijn en de randvoorwaarden ten aanzien van oriëntatie van de nieuwe fabriekshallen ten opzichte van de bestaande onderdelen in het productieproces.

In het MER (paragraaf 3.3) is specifiek uitgebreider ingegaan op de (on)mogelijkheid om het Sterrenbos (belangrijk element in het leefgebied van de beschermde soorten) te ontzien. Hier wordt de conclusie van de alternatievenafweging bevestigd.

5.2 Welke alternatieve werkwijze heeft u voor de activiteit(en) overwogen waar de werkzaamheden geen of minder negatieve effecten hebben op de soort(en)?

Bij de uitvoering van de werkzaamheden dienen bomen gekapt te worden welke verblijfplaatsen bevatten van vleermuizen. Vanwege de kwetsbare periodes van vleermuizen, kunnen werkzaamheden enkel in de minst kwetsbare periode (doorgans een periode in het najaar) worden uitgevoerd. Alternatieve werkwijzen hebben met name betrekking tot de maatregelen met betrekking tot de vleermuizen. Activiteiten welke van invloed zijn op andere soorten worden in hoofdstuk 8 (Mitigerende maatregelen) uiteengezet.

Algemeen

Om dieren de kans te geven zich naar alternatief leefgebied te verplaatsen, zal gewerkt worden van zuid naar noord. Door vanuit deze richting, naar het noorden toe te werken kunnen dieren als reeën, dassen, steenmarter, vogels, muizen etc. zich naar het resterende deel van het Sterrenbos begeven (buiten het ingreepgebied). Vanwege de verstoring is het waarschijnlijk dat de dieren tijdelijk uit het gebied vertrekken. Op deze wijze wordt voorkomen dat dieren ‘opgesloten’ worden in een deel dat gekapt dient te worden.

Vleermuizen

De huidige verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied moeten ongeschikt gemaakt worden zonder dat daarbij vleermuizen gedood of verwond worden. Het ongeschikt maken gebeurt in de minst kwetsbare periode van de soort. Gemiddeld over alle soorten genomen is dit de tweede helft van september (zie Bijlage II, Natuurrapport Antea Group, 2020). Dus dat is nu volgens planning september 2021.

De volgende werkwijze wordt gehanteerd:

- Kap van de bomen in het Sterrenbos waar geen holtes in zitten. Dit vindt begin september 2021 plaats. Hierdoor worden de bomen met de holtes minder geschikt als verblijfplaats.
- Kap van de bomen in het Sterrenbos met holtes onder ecologische begeleiding. Dit wordt gedaan door de bomen met een hijskraan bovenin te zekeren. Vervolgens wordt de boom onderaan afgezaagd. Tot slot zal de boom rustig naar beneden worden gelaten. Op deze manier wordt voorkomen dat vleermuizen gewond raken of gedood worden. Holtes welke afgesloten dreigen te worden wanneer deze worden neergelegd worden gecontroleerd door de begeleidende ecooloog. De eventuele vleermuizen in de boom vertrekken dan uit zichzelf als het donker is, maar komen niet meer terug doordat de boom op de grond ligt. Indien aan beide kanten holten met vleermuizen aanwezig zijn dient te worden overgegaan op het wegvangen van de vleermuizen uit de holte ter plaatse (dit enkel onder ecologische begeleiding door een vleermuisdeskundige met ruime ervaring in het begeleiden van werkzaamheden).

Kleine ijsvogelvlied

De kleine ijsvogelvlied legt haar eieren op de wilde kamperfoelie. Deze plant staat verspreid door het gehele Sterrenbos. Bij het verwijderen van de vegetatie, met name de wilde kamperfoelie, van het Sterrenbos dient de kans op het doden van dieren geminimaliseerd te worden. Dit wordt gedaan door:

- Nieuwe wilde kamperfoelie aan te planten op verschillende plekken in de omgeving van het plangebied. Dit aanplanten moet gebeuren in de periode najaar / vroege voorjaar.
- Vervolgens worden de planten van de kamperfoelie in het te kappen deel van het Sterrenbos ongeschikt gemaakt in vliegtijd vlinders (dus in juli 2020).

Het ongeschikt maken van kamperfoelie gebeurt door het verwijderen van de kamperfoelie in het beoogde werkgebied. Dit kan al ruim van tevoren zijn (vóór de start van het voorjaar), de kamperfoelie is een klimplant en daarmee herkenbaar zonder blad. Tevens kan met de hand overblijvende kamperfoelie worden verwijderd en/of direct overgeplaatst in het compensatiegebied.

Das

Om te voorkomen dat de das in het plangebied aanwezig is ten tijden van de uitvoering, dient met zekerheid te worden vastgesteld dat geen dassen aanwezig zijn in de burcht. Dit kan door de burcht vóór de start van de werkzaamheden ongeschikt te maken. Veelal worden een type exclusion flaps gebruikt zodat de das wel de burcht uit kan, maar niet langer kan betreden. Door het graafvermogen van de das bestaat echter de kans dat deze methode ontweken wordt en de das alsnog de burcht bereikt. In huidige situatie is geen sprake van veel gebruik. Enkel sporadisch is de das bij de burcht waargenomen, waardoor de burcht middels een wildcamera vrijgegeven kan worden. Indien bij twee weken met actieve camera's blijkt dat de das niet in de burcht aanwezig is (dit betekent camera's op alle in- en uitgangen), dient de burcht direct ongeschikt te worden gemaakt of vernield (onder de ontheffing).

Als toevoeging kunnen parallel aan de controle met wildcamera's, de gerealiseerde kunstburchten worden voorzien van voedsel om de dassen bekend te maken met de kunstburcht, waardoor de dassen mogelijk in deze burcht gaan verblijven.

In het geval dat de das toch aanwezig blijkt te zijn in de burcht, dienen soort specifieke maatregelen te worden opgesteld door het bijvoorbeeld wegvangen van de dassen door een dassenexpert (bijvoorbeeld met hulp van de Dassenwerkgroep Limburg).

Bever

Op het moment is de bever nog niet in het plangebied aangetroffen. Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt veldonderzoek uitgevoerd om vast te stellen of de bever zich inmiddels gevestigd heeft in het plangebied. Is dit het geval dan worden door een ter zake kundige passende maatregelen genomen.

Levendbarende hagedis

Voor de levendbarende hagedis is van belang dat de soort tijdig uit het gebied is vóór de start van eventuele graafwerkzaamheden. Dit wordt gedaan door delen van het geschikte habitat tijdig ongeschikt te maken. Vervolgens trekken de dieren of naar het alternatieve leefgebied (compensatiegebied), of ze verblijven in de delen welke nog geschikt blijven. In de delen welke geschikt blijven tot de start van de werkzaamheden dienen de dieren te worden weggevangen onder ecologische begeleiding. Bij de uitvoering dient een ecooloog aanwezig te zijn om eventueel achtergebleven exemplaren alsnog veilig over te plaatsen.

6 Wettelijk belang

6.1 Wettelijk belang Habitatrichtlijnsoorten (Artikel 3.5).

Vleermuizen en de bever zijn opgenomen in Bijlage IV Habitatrichtlijn met het beschermingsregime van de artikelen 3.5 en 3.6 Wet natuurbescherming, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. De ontheffing wordt aangevraagd op grond van het bijbehorende belang (art. 3.8. lid 5 Wet natuurbescherming) voor de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

6.2 Wettelijk belang andere soorten, onderdeel A (Artikel 3.10).

De das, de kleine ijsvogelvlinder en de levendbarende hagedis zijn opgenomen in de nationale beschermde soortenlijst met het beschermingsregime van artikel 3.10, onderdeel A Wet natuurbescherming. De ontheffing wordt aangevraagd op grond van het bijbehorende belang (art. 3.8. lid 5 Wet natuurbescherming) voor de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

6.3 Motivatie “andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard”

In het bijlagenrapport bij het Natuurrapport is een memo opgenomen waarin de dwingende reden van groot openbaar belang is beschreven. In dit memo wordt uiteengezet dat de uitbreiding van VDL Nedcar is ingegeven door dwingende redenen van groot openbaar belang. Die worden gevormd door de onmisbare rol die VDL Nedcar nu en in de toekomst vervult op de arbeidsmarkt in de regio Limburg alsmede doordat VDL Nedcar nodig is ter bescherming, bestendiging en verbetering van de in bepaalde opzichten broze economische positie van de regio Limburg.

7 Gunstige staat van instandhouding

7.1 Inleiding

In de volgende paragrafen wordt per soort onderbouwd wat de huidige staat van instandhouding en populatieomvang is.

De gunstige staat van instandhouding wordt per diersoort uiteengezet. Hier wordt ingegaan op het voorkomen van de soort in Nederland en het belang van het plangebied voor de soort. Om de gunstige staat van instandhouding te kunnen beoordelen, wordt gebruik gemaakt van NDFF 2010 – 2020, het NEM zoldertellingen, Zoogdiervereniging.nl en vleermuis.net.

Met de voorgestelde maatregelen kan gesteld worden dat:

- de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component blijft in het regionale natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat op de lange termijn zal blijven, en;
- het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden, en;
- er een voldoende grote habitat bestaat en zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden.

Voor de volgende soorten wordt een ontheffing gevraagd,:

- **Das** (leefgebied)
- **Gewone dwergvleermuis** (verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes)
- **Baard / Brandts vleermuis** (verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes)
- **Watervleermuis** (verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes)
- **Bosvleermuis** (foerageergebied)
- **Ruige dwergvleermuis** (verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes)
- **Rosse vleermuis** (verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes)
- **Gewone grootoorvleermuis** (verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes)
- **Ingekorven vleermuis** (foerageergebied)
- **Kleine ijsvogelvlinder** (leefgebied en voortplantingslocaties)
- **Bever** (leefgebied en voortplantingslocaties)
- **Levendbarende hagedis** (leefgebied en voortplantingslocaties)

7.2 Wat is de staat van instandhouding van de soort(en) en motiveer de staat van instandhouding (met vermelding van bron(nen))

7.2.1 Vleermuizen

In het plangebied zijn meerdere soorten vleermuizen aanwezig waarvan essentieel leefgebied aanwezig is. Vanwege de complexiteit van het project is de beoordeling van de gunstige staat van

instandhouding opgesteld door de vleermuizenexperts van de Zoogdiervereniging. Om deze reden wordt verwezen naar de Notitie 'Inschatting actuele Staat van Instandhouding van de vleermuissoorten in het beoogde uitbreidingsgebied van VDL Nedcar, op basis van veldonderzoek 2016 – 2020 en maatregelen ter mitigatie en compensatie (Limpens, H.G.J.A & Jansen, E.A., 2020).

Geconcludeerd wordt dat met het tijdig uitvoeren van de mitigerende en compenserende maatregelen, zoals beschreven in het mitigatie- en compensatieplan, er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken vleermuissoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

7.2.2 Das

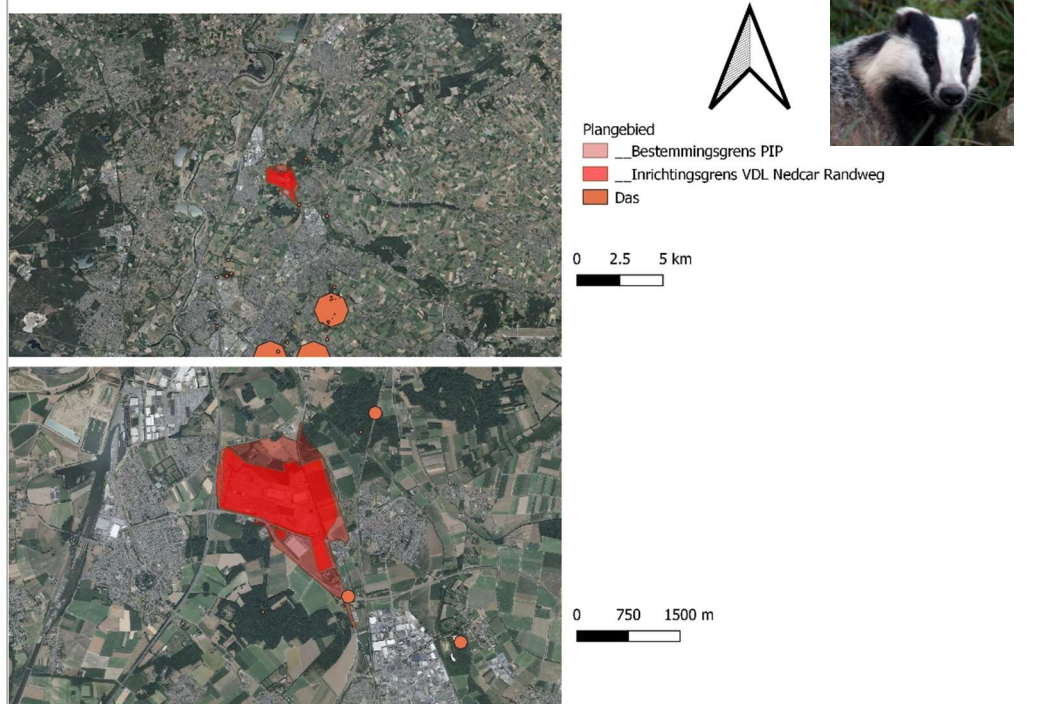
Huidige staat van instandhouding

De das is algemeen op de meeste hogere gronden in het oosten, zuiden en midden van het land. Ontbreekt in Noord-Holland (behalve het Gooi), Zuid-Holland en Zeeland. Voorheen was de soort een stuk zeldzamer waarbij vooral de bevolkingstoename en toename in welvaart heeft geleid tot een groot verlies aan leefgebied voor de dassen. De das heeft door maatregelen tegen verkeerssterfte en door herintroducties grote delen van zijn oorspronkelijke leefgebied heroverd, een ontwikkeling die nog steeds gaande is, bijvoorbeeld in Utrecht en Brabant (MLNV, 2020). Er zijn nu naar schatting weer 5.000-6.000 dassen in Nederland. Gebieden kunnen door de wijze van beheer (meer) geschikt gemaakt worden voor de das. Zoals het creëren van open plekken in bossen, het bemesten van graslanden en het aanplanten van heggen en houtwallen. Hierdoor ontstaan geschikte leefgebieden, waarin de das voldoende voedsel vindt en zich veilig kan verplaatsen. De das neemt op veel locaties in Nederland, waaronder in Limburg, toe in populatie. De trend sinds 1950 is 'stabiel of toegenomen'.

Populatie omgeving

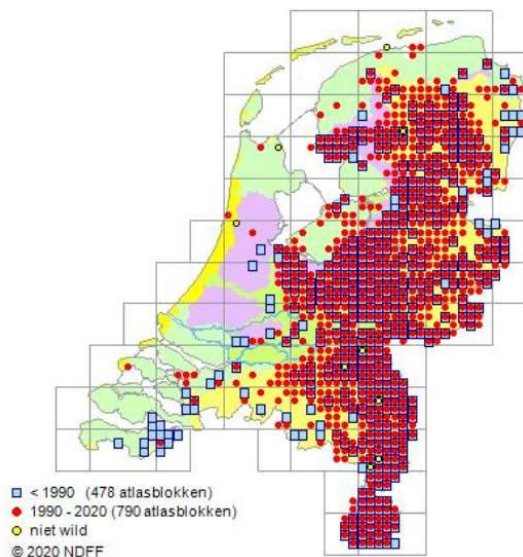
De das is bekend in de omgeving van het plangebied (zie Figuur 7.1).

Verspreiding das in de omgeving van het plangebied.

Figuur 7.1. Verspreiding van de das op basis van NDFF 2010 – 2020 t.o.v. het plangebied. Foto das: Zoogdiervereniging, 2020.

Daarnaast is op basis van de verspreidingskaart te zien dat de das in heel provincie Limburg voorkomt (zie Figuur 7.2).

Figuur 7.2. Verspreiding van de das in Nederland. Bron: Zoogdiervereniging, 2020.

Uit het onderzoek is gebleken dat in het Sterrenbos geen hoofdburcht aanwezig is. Wel komen dassen in de omgeving voor en zijn graafsporen van dassen in omliggende bosschages waargenomen.

Toetsing effecten op gunstige staat van instandhouding

Ter compensatie van de verloren burcht (welke geen kraamfunctie bevat) worden twee alternatieve kunstburchten gerealiseerd en zal ter compensatie van het verloren leefgebied, nieuw functioneel leefgebied worden gerealiseerd in de vorm van bosgebied, kruidenrijk grasland en een hoogstamfruitboomgaard. Voor de das is van belang dat voldoende voedselaanbod aanwezig is wat met name wordt gerealiseerd in de hoogstamfruitboomgaard en het kruidenrijk grasland. De das is een opportunist en eet vrijwel alles dat dat het tegenkomt. Met name makkelijke prooien als regenwormen en langzame insecten (larven) worden uitgegraven op open terreinen als graslanden. Ook gevallen vruchten, noten en zaden staan op het menu. Het leefgebied voor de das voorziet in open foerageergebieden als het kruidenrijk grasland en een aanvullend voedselaanbod vanuit de fruitboomgaard. Gevallen vruchten trekken hier niet enkel de das aan, maar ook vele insecten. Het alternatieve leefgebied dat wordt gerealiseerd zal voldoende elementen bevatten om de gunstige staat van instandhouding te waarborgen.

Een grote bedreiging van de das is echter de sterfte door verkeer. Doordat het Sterrenbos gelegen is tussen bedrijventerreinen en N-wegen, is de kans reëel dat verkeersslachtoffers voorkomen in de omgeving. Het is ook bekend dat dassen in het Sterrenbos aanwezig zijn en ook zijn graafsporen geconstateerd in de bosschages ten noordoosten van VDL Nedcar (geen burchten). Het is dus van belang dat uitwisseling mogelijk blijft tussen het resterende deel van het Sterrenbos, de compensatiegebieden en het IJzeren bos. Om deze uitwisseling veilig te laten verlopen worden dassenrasters geplaatst langs de nieuwe randweg en dassentunnels onder de weg door ten noordoosten van VDL Nedcar.

De gunstige staat van instandhouding van de das komt door het voornemen niet in het geding, omdat de das voldoende alternatief leefgebied zal hebben na realisatie van het voornemen en de uitwisseling mogelijk blijft (en zelfs veiliger wordt gemaakt) naar alternatieve leefgebieden.

7.2.3 Kleine ijsvogelvinder

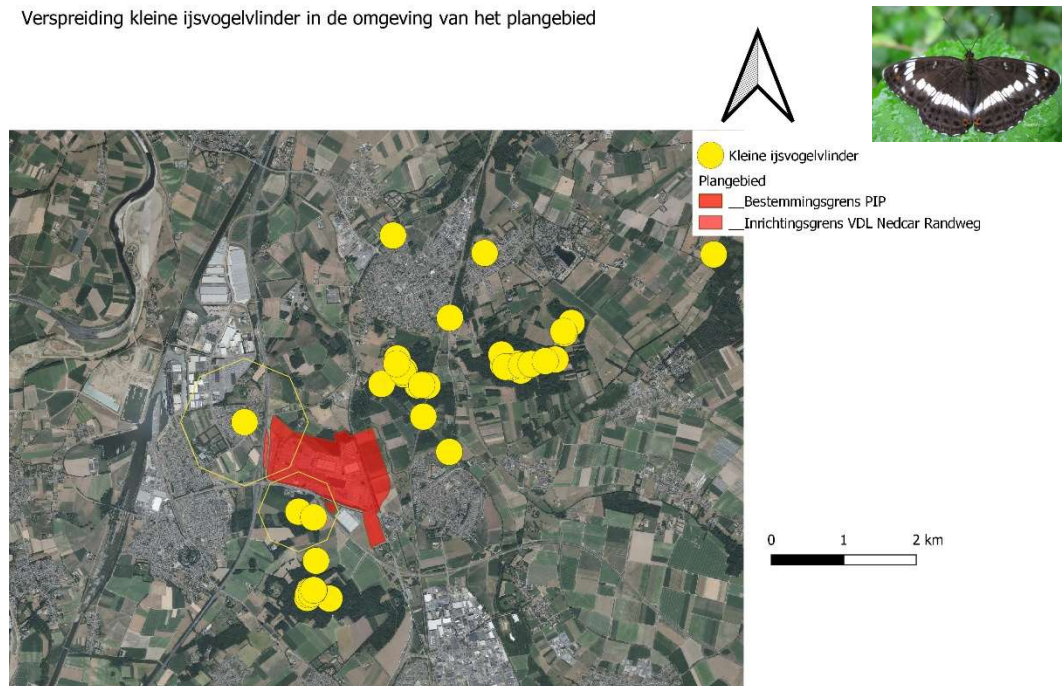
Huidige staat van instandhouding

De kleine ijsvogelvinder is een kwetsbare standvlinder. In de jaren negentig van de vorige eeuw ging het niet goed met de kleine ijsvogelvinder. Rond het jaar 2000 was de populatiegrootte nog maar tien procent van die in 1992. Vanaf toen heeft de kleine ijsvogelvinder zich, mede door gericht natuurbeheer, goed hersteld. Ook in Zuid-Nederland, waar de vlinder bijna was verdwenen, nemen de aantallen weer flink toe (Vlinderstichting, 2020). Op Europees niveau kent de kleine ijsvogelvinder een negatieve trend (itz (Internationaal belang, Trend en Zeldzaamheid) waarde = Tz). Het is om deze reden een positief resultaat dat de kleine ijsvogelvinder in Nederland aan het toenemen is.

Populatie omgeving

In het Sterrenbos is de soort eenmaal waargenomen en in de omgeving is de soort bekend, zie Figuur 7.11.

Verspreiding kleine ijsvogelvlinder in de omgeving van het plangebied

Figuur 7.11. Verspreiding van de kleine ijsvogelvlinder in de omgeving van het plangebied.

De kleine ijsvogelvlinder is een bekende verschijning in de gebieden rondom het Sterrenbos. Doordat het Sterrenbos niet populair is voor recreatie door de afgelegen ligging is de soort mogelijk onopgemerkt gebleven. De soort neemt toe in Nederland en lijkt in de omgeving ook vrij algemeen voor te komen.

Toetsing effecten op gunstige staat van instandhouding

De kleine ijsvogelvlinder overwintert als halfvolgroeide rups in aanwezige vegetatie. Om te voorkomen dat sprake is van het doden van individuen van deze soort is van belang dat (delen van) de houtige vegetatie van het Sterrenbos lokaal, in ieder geval tot de zomer 2020, aanwezig blijven in het plangebied. Bij het verwijderen van de vegetatie, met name de wilde kamperfoelie, van het Sterrenbos dient de kans op het doden van dieren geminimaliseerd te worden. Dit kan worden bereikt door de wilde kamperfoelie niet af te voeren maar te herplanten of eventueel als snoeiafval te bewaren.

De kleine ijsvogelvlinder heeft voldoende alternatief leefgebied in de omliggende bosrijke gebieden waardoor de gunstige staat van instandhouding als gevolg van het voornemen niet in het geding komt. Een deel van het Sterrenbos zal beschikbaar blijven voor de soort en ter compensatie wordt daarnaast kamperfoelie aangeplant op drie locaties ten noorden van VDL Nedcar. De gunstige staat van instandhouding van de kleine ijsvogelvlinder komt als gevolg van het voornemen niet in het geding.

7.2.4 Bever

Huidige staat van instandhouding

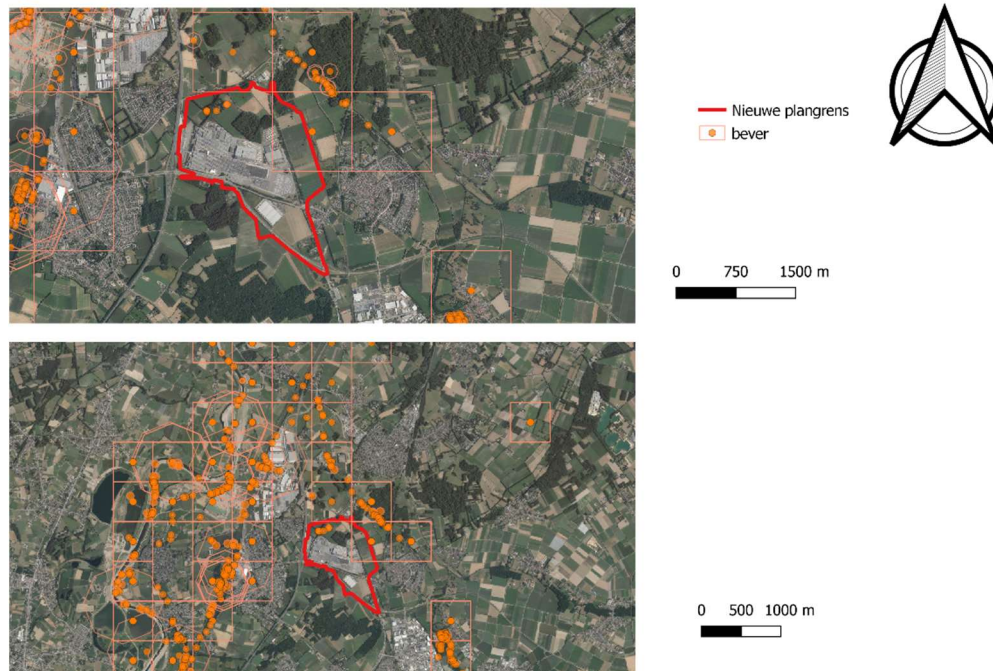
Vroeger kwam de bever in een groot deel van Nederland voor. Door zijn gewilde pels en onderhuidse vetlaag, omdat bevervlees in vastentijd gegeten mocht worden (hij werd net als een vis gezien als een 'waterdier') en omdat het vee zijn poten brak in ondergrondse beverholen werd de bever intensief bejaagd. Ook door biotoopvernietiging is hij in 1826 uitgestorven. In 1988 is men begonnen met het uitzetten van bevers in Nederland en het lijkt erop dat de bever langzamerhand een vaste plek in onze fauna heeft heroverd. In de periode 1988-1992 is in de Biesbosch een aantal families uit het Elbegebied (voormalig DDR) losgelaten, in 1994 gevolgd door een herintroductie in de Gelderse Poort (tussen Arnhem en Nijmegen). Nabij Natuurpark Lelystad leeft sinds 1991 een kleine populatie ontsnapte bevers. Tussen 2002 en 2004 zijn er dieren bijgezet bij pioniers die vanuit Duitsland naar Limburg kwamen. Het meest recent is de uitzetting van bevers in het grensgebied van Groningen en Drenthe, in 2008. Het aantal waarnemingen elders in Nederland stijgt.

Hoewel de populatie sterk groeiend is, zijn de grootste bedreigingen momenteel het kleine aantal populaties en de relatief geringe omvang van deze populaties. Het uitbreken van een ziekte kan tot gevolg hebben dat een populatie zoals in de Biesbosch geheel verdwijnt. Jongen, nog in het nest, komen soms om door een te hoge waterspiegel in het voorjaar. Uit onderzoek in o.a. de Biesbosch bleek voorsnag dat de aanwezigheid van een gevarieerd voedselaanbod belangrijker is dan rust en de kwaliteit van het water (Bron: zoogdiervereniging).

Populatie omgeving

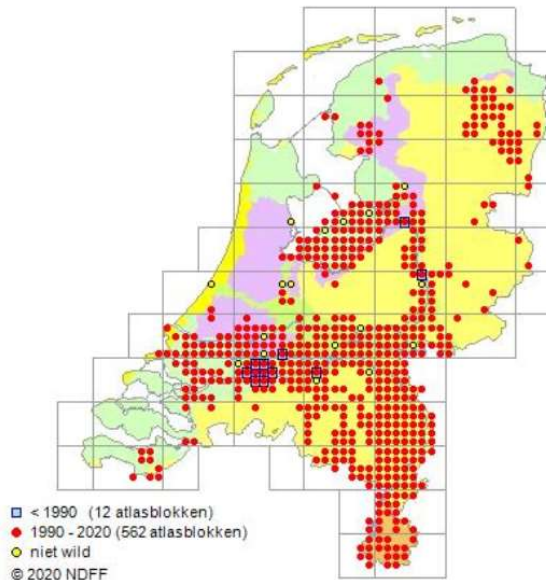
De bever is bekend in de omgeving van het plangebied (zie Figuur 7.12).

Verspreiding bever in de omgeving van het plangebied

Figuur 7.12. Verspreiding van de bever op basis van NDFF 2010 – 2020 t.o.v. het plangebied.

Daarnaast is op basis van de verspreidingskaart te zien dat de bever in heel provincie Limburg voorkomt (zie Figuur 7.13).

Figuur 7.13. Verspreiding van de bever in Nederland. Bron: Zoogdiervereniging, 2020.

Uit het onderzoek is gebleken dat het plangebied geen essentieel leefgebied voor de bever vormt. Echter, door de recente waarnemingen uit de omgeving van het plangebied, is het aannemelijk dat de soort zich (mogelijk al op korte termijn) kan gaan vestigen in het plangebied.

Toetsing effecten op gunstige staat van instandhouding

In de toekomstige situatie wordt er meandering in de Geleenbeek aangebracht. Daarnaast komt de beek meer in bosgebied te liggen. Hierdoor wordt het plangebied in de toekomst geschikter als burchtlocatie. De gunstige staat van instandhouding van de bever komt dan ook niet in het geding.

7.2.5 Levendbarende hagedis

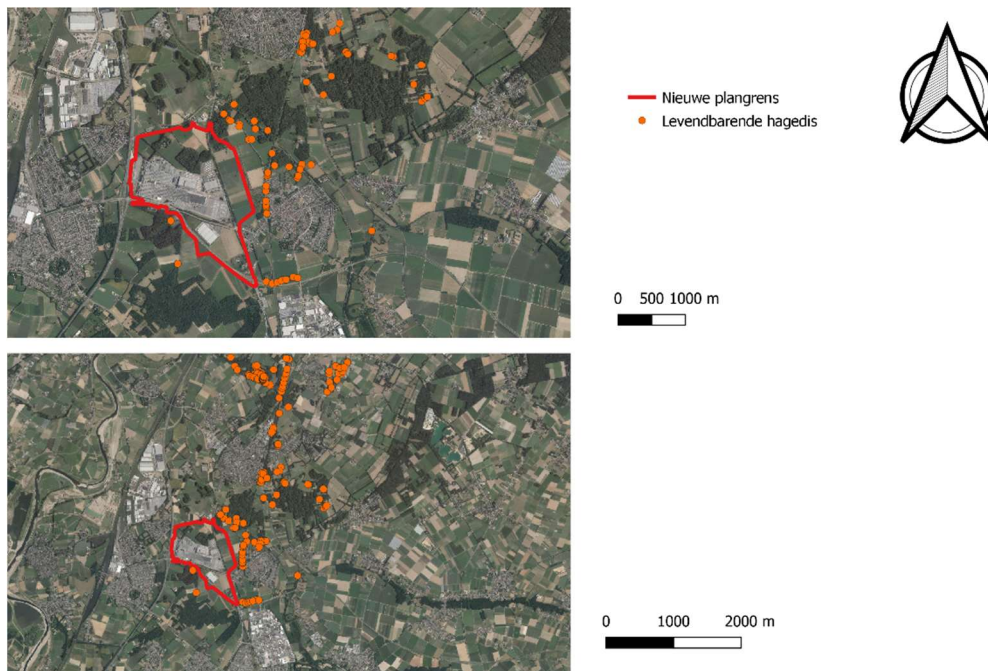
Huidige staat van instandhouding

De levendbarende hagedis komt voor op het grootste deel van de Nederlandse zandgronden en in Zuid-Limburg. De soort is aanwezig op de Zeeuwse eilanden en vervangt daar in de duinen de zandhagedis. Op Terschelling komen beide soorten gezamenlijk voor, maar in de rest van de duinen komen alleen zandhagedissen voor (Bron: Ravon).

Populatie omgeving

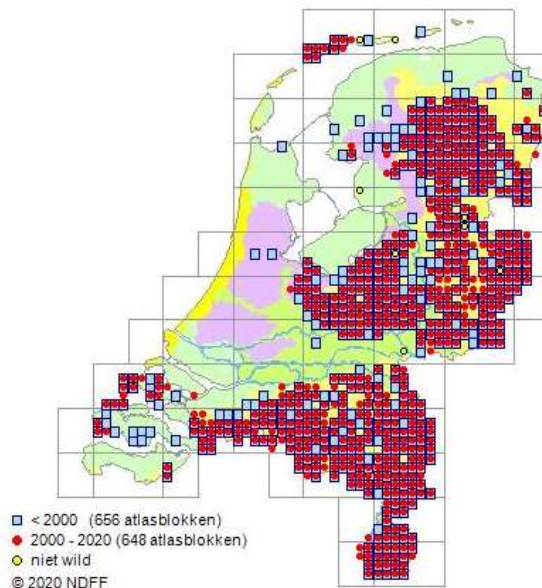
De levendbarende hagedis is bekend in de omgeving van het plangebied (zie Figuur 7.14).

Verspreiding levendbarende hagedis in de omgeving van het plangebied

Figuur 7.14. Verspreiding van de levendbarende hagedis op basis van NDFF 2010 – 2020 t.o.v. het plangebied.

Daarnaast is op basis van de verspreidingskaart te zien dat de levendbarende hagedis in heel provincie Limburg voorkomt (zie Figuur 7.15).

Figuur 7.2. Verspreiding van de levendbarende hagedis in Nederland. Bron: Ravon, 2020.

Uit het onderzoek is gebleken dat in het plangebied suboptimaal is voor de levendbarende hagedis.

Toetsing effecten op gunstige staat van instandhouding

Het plangebied is suboptimaal voor de levendbarende hagedis. Dit blijkt ook uit het feit dat bij onderzoek naar reptielen de levendbarende hagedis niet is aangetroffen. Naar alle waarschijnlijkheid is maar een kleine populatie van de levendbarende hagedis in het plangebied aanwezig. In het kader van het voornemen wordt een compensatiegebied ingericht. Door de aanleg van dit compensatiegebied neemt het oppervlak met geschikt biotoop voor deze soort toe. De gunstige staat van instandhouding van de levendbarende hagedis komt door het voornemen dan ook niet in het geding.

8 Maatregelen

8.1 Welke mitigerende maatregelen en/of compenserende maatregelen worden genomen die het effect op de soort(en) beperken of ongedaan maken?

In het kader van het provinciaal inpassingsplan is een Natuurrapport opgesteld. Uit dit rapport blijkt dat vanuit verschillende aspecten sprake is van een mitigatie- en compensatieopgave vanuit natuur. De mitigatie- en compensatieopgave komt voort uit:

- Soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming
- Gebiedenbescherming NNN
- Bescherming van de houtopstanden uit de Wet natuurbescherming

Het Mitigatie- en compensatieplan (Antea Group, 2020b) beschrijft de invulling van de opgave welke voortkomt uit de soortenbescherming.

8.2 Hoe gaat u het effect van de werkzaamheden op de soort(en) volgen/monitoren tijdens en na de uitvoering?

Aanleiding

In de voor kap van bomen afgegeven ontheffing zal als aanvullende voorwaarde worden opgenomen dat het effect van de getroffen compenserende maatregelen gedurende een nader te bepalen periode worden onderzocht.

De voorgenomen compensatie waarborgt een alternatief leefgebied waarin alle essentiële elementen voor het voortbestaan van een soort zijn gerealiseerd. Afhankelijk van de ingreep, het voornemen en de impact van het voornemen op de omgeving, kunnen compenserende maatregelen direct in gebruik worden genomen of pas na verloop van tijd. Met name biotoopkritische soorten en verstoringgevoelige soorten maken niet direct in het eerste jaar na realisatie van compensatie, gebruik van de gerealiseerde compensatie. Het waarborgen van het succes van de voorgenomen compensatie dient om deze reden te worden gemonitord. Uit deze monitoring kan het succes worden bepaald.

De resultaten van de uitgevoerde monitoring zijn leidend voor mogelijke aanvullende acties om de compensatiedoelen te behalen.

Doel

Het doel van de beoogde monitoring is het in beeld brengen van:

- Het gebruik en de functies van de aangebrachte voorzieningen door de das;
- Het gebruik en de functies van het aangelegde leefgebied door de das (inclusief de dassentunnel/faunapassage);
- Het gebruik en de functies van de aangebrachte voorzieningen als verblijfplaats door vleermuizen^{8*};

⁸ Betreffende de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, franjestaart, watervleermuis, bosvleermuis en baard/Brandt's vleermuis.

- Het gebruik en de functies van het aangelegde leefgebied door vleermuizen;
- Het gebruik en de functies van het aangelegde leefgebied door de kleine ijsvogelvlinder;
- de maatregelen die eventueel nog nodig zijn om de waarde van de voorzieningen voor boven genoemde soorten te verhogen of beter aan te laten sluiten bij oorspronkelijke gebruik van het landschap;
- in kaart brengen van het voortplantingssucces en de populatiedynamiek door bovengenoemde soorten.

De voorgenomen monitoring dient antwoord te geven op de volgende vragen:

- In welke periode van het jaar worden de voorzieningen gebruikt en door welke soorten?
- Is er sprake van voortplantingssucces?
- Worden de voorzieningen door de soorten waarvoor de compensatie is gerealiseerd gebruikt en zijn er ook meekoppelkansen door andere soorten geconstateerd (en zorgen deze mogelijk voor een conflict in het voorkomen van de doelsoort)?
- Zijn er voldoende compenserende voorzieningen gerealiseerd om de populatie van vóór de ingreep te kunnen waarborgen?

Frequentie en duur monitoring

Gezien de grote hoeveelheid aan soorten welke aanwezig zijn in het Sterrenbos, is geadviseerd door de Zoogdierverseniging om te monitoren in jaar 1,3, 5 en 12. Om de monitoring gelijk te houden voor alle soorten waarvoor maatregelen worden getroffen, geldt deze monitoring voor alle doelsoorten uit het compensatieplan. Om de ontwikkeling zo effectief mogelijk te onderzoeken, wordt de monitoring uiteengezet in verschillende periodes, per diersoort.

Das

verblijfplaatsen

Het gebruik van de kunstburcht is relatief eenvoudig te monitoren met wildcamera's. In de periode december – juni zal één camera per kunstburcht gericht op de burcht worden opgehangen. Afhankelijk van het type camera en de levensduur van de batterijen worden de camera's één of meerdere malen per seizoen gecontroleerd. Voldoende informatie kan worden verkregen door de camera's te plaatsen in de periode januari – mei.

Een aantal waarnemingen leiden tot de conclusie dat er sprake is van het gebruik van de burcht:

- Regelmatige activiteit en markeringen nabij de burcht wijst op interesse in de burcht waardoor het mogelijk in het volgende seizoen in gebruik wordt genomen, dit leidt tot verdere monitoring in het daarop volgende seizoen;
- Dagelijks activiteit rondom de burcht en aanwezigheid van mestputjes wijst op in gebruik name van de burcht;
- Slepen van nestmateriaal de burcht in is een sterke indicatie van een kraamburcht;
- Het waarnemen van jonge dieren bij de burcht wijst op direct voortplantingssucces.

Indien na drie jaar geen interesse is getoond in de kunstburcht en tevens geen aanname is voor toekomstig gebruik dient een deskundige op het gebied van de das een plan van aanpak op te stellen aan de hand van de situatie. Hieruit dienen maatregelen voort te komen om het gebruik door de das alsnog te kunnen bevorderen.

Leefgebied

De faunapassages ten behoeve van de das worden ook gecontroleerd met een wildcamera. Gedurende de kraamperiode (december – juni) dient veel voedsel te worden verzameld en vergroot het foerageergebied van de das. Parallel aan de monitoring van de burcht wordt een wildcamera bevestigd, gericht op één van de uiteindes van de faunapassage. Dit levert niet enkel informatie over de das op, maar ook overige soorten welke gebruik maken van de passages. Het gebruik van het compensatiegebied als foerageergebied wordt uitgevoerd middels sporenonderzoek, parallel aan het camera-onderzoek. Verse graafsporen, markeringen en pootafdrukken geven een impressie van het gebruik als foerageergebied. De resultaten van het sporenonderzoek worden versterkt door de mogelijke waargenomen activiteit door de das van de dassentunnel en de burchten.

Tabel 8.1 Monitoring in periode op jaarbasis voor de das.

Maand >	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	Nov	dec
Camera's kunstburchten												
Camera dassentunnel												
Sporen zoeken												

Vleermuizen

Per periode wordt uiteengezet op welke soorten de monitoring gericht is.

Winterperiode

In de winterperiode (circa november – half februari) wordt op alle aangebrachte voorzieningen een visuele inspectie uitgevoerd naar de aanwezigheid van overwinterende vleermuizen. De soorten welke in de regel gebruik maken van bomen in de winter zijn ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, bosvleermuis en gewone grootoorvleermuis. Deze soorten kunnen worden aangetroffen in de voorzieningen gedurende de winter. Het is aannemelijk dat de baardvleermuis, watervleermuis, franjestaart en gewone dwergvleermuis (tevens gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis) gebruik maken van gebouwen in de omgeving, waaronder kasteel Wolfrath. Om een goed beeld te krijgen van de winterverblijfplaatsen in de omgeving van het compensatiegebied worden tevens de geschikte ruimtes in kasteel Wolfrath geïnspecteerd op winterverblijvende vleermuizen middels een bezoek bij minimaal drie dagen nachtvorst. Bij zachte wintertemperaturen verblijven de in de regel (winter) gebouwbewonende soorten ook in bomen en mogelijk kasten.

Kraamperiode

Volgens het vleermuisprotocol 2017 (mogelijk vleermuisprotocol 2021 t.z.t.) worden de gerealiseerde voorzieningen, alsook het resterende deel van het Sterrenbos, onderzocht in de kraamtijd. Dit betekent minimaal twee bezoeken in de periode 15 mei – 15 juli waarbij de gerealiseerde vleermuiskasten worden gecontroleerd op activiteit. Het meest effectief is om vooraf de kasten te controleren middels een visuele inspectie.

Om de effectiviteit van de compensatie in de kraamperiode te onderzoeken, wordt eenmaal een controle uitgevoerd in de periode 1 juni – 15 juli met een visuele inspectie van de gerealiseerde voorzieningen. Omdat kasten onder geen enkele voorwaarden mogen worden opengemaakt, wordt het gebruik beoordeeld door van onder af de voorziening in te schijnen met een lamp. Het

open maken van de kasten en het hanteren van de dieren is behoorlijk verstorend voor de vleermuizen en zal de monitoringreeksen kunnen verstoren.

Er zijn 118 kasten aanwezig in het plangebied. De kasten welke geschikt zijn als kraamkast (Schwegler 1 FS & FW) dienen, zonder open gemaakt te worden, gecontroleerd te worden in de avond met een detector. Conclusies met betrekking tot de kraamperiode zijn niet enkel te maken door de visuele inspectie en gaat parallel met het eerder benoemde detectoronderzoek.

Paarperiode

Volgens het vleermuisprotocol 2017 (mogelijk vleermuisprotocol 2021 t.z.t.) worden de gerealiseerde voorzieningen, alsook het resterende deel van het Sterrenbos, onderzocht in de paartijd. Dit betekent minimaal twee bezoeken in de periode 1 aug – 1 okt.

Om de effectiviteit van de compensatie in de paarperiode te onderzoeken, wordt eenmaal een visuele inspectie uitgevoerd op de aanwezigheid van vleermuizen in de voorzieningen. Daarmee wordt een inschatting gemaakt van het gebruik in het najaar en door welke soorten. Conclusies met betrekking tot de paarperiode zijn niet enkel te maken door de visuele inspectie en gaat parallel met het eerder benoemde detectoronderzoek. In deze periode kunnen ook de kasten zonder opening aan de onderzijde worden opengemaakt. Aangezien vleermuizen aanwezig kunnen zijn in de kasten, dient dit te worden uitgevoerd door een ecoloog met ervaring in het omgaan met vleermuizen in kasten.

Vliegroutes

De huidige vliegroute (Pasveld > Kleine allee > Grote allee) blijft deels behouden langs de Grote Allee. Daarnaast worden diverse verbindingen gerealiseerd in het compensatiegebied en met een hop-over ook verbonden met het IJzeren bos. De functie van deze vliegroutes zal worden onderzocht door het plaatsen van loggers (bij voorkeur type Ana-bat welke een week actief kunnen zijn). Het gebruik van vliegroutes - dat met name bij zonsondergang en zonsopkomst zichtbaar is - wordt op deze wijze vastgelegd. De loggers blijven een week hangen in de kraamperiode (15 mei – 15 juli) zodat voldoende informatie verzameld kan worden. Tijdens de detectoronderzoeken wordt tevens gelet te worden op de aanwezigheid van foeragerende en op de vliegroute passerende vleermuizen.

Analyse en samenvatting periodes monitoring vleermuizen

De resultaten uit de monitoring dienen te worden vergeleken met de resultaten van de onderzoeken uit 2018 – 2020. De soorten (en de functies) waarvoor ontheffing wordt aangevraagd dienen op dezelfde wijze aanwezig te zijn of het dient aannemelijk te zijn dat de soort er naar verloop van tijd terugkeert.

Tabel 8.2 Monitoring in periode op jaarbasis voor de vleermuizen.

Maand >	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Visuele inspectie voorzieningen												
Detectoronderzoek												
Vliegroutes												

Vervolgstappen zijn aan de orde indien de compensatie niet leidt tot het gewenste resultaat. Indien de voorgenomen compensatie tot negatieve resultaten leidt en tevens geen aanname is voor toekomstig gebruik dient een deskundige op het gebied van vleermuizen een plan van aanpak op te stellen aan de hand van de situatie. Hieruit dienen maatregelen voort te komen om het gebruik door de betreffende vleermuissoorten alsnog te kunnen waarborgen of elders in het compensatiegebied te realiseren.

Bever

Van de bever zijn enkele waarnemingen in het plangebied. Het plangebied vormt op dit moment geen essentieel leefgebied voor de bever. Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt gecontroleerd of de bever zich inmiddels in het plangebied heeft gevestigd. Dit wordt de nulsituatie. Bij de monitoring van de overige soorten zullen ook sporen van de bever in kaart worden gebracht en worden vergeleken met deze nulsituatie. Overdag wordt gezocht naar knaagsporen en intrede plaatsen van de bever, binnen het compensatiegebied. Indien sprake is van veel activiteit dient gezocht te worden naar een potentiële burchtlocatie.

Tabel 8.3 Monitoring in periode op jaarbasis voor de bever.

Maand >	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Zoeken naar knaagsporen												
Zoeken naar intrede plaatsen												
Aantonen burchten												

Levendbarende hagedis

Voorafgaand aan de werkzaamheden worden de levendbarende hagedissen, die aanwezig zijn in het plangebied, weggevangen. Deze dieren worden vrijgelaten in het compensatiegebied dat is aangelegd voorafgaand aan de werkzaamheden. Tijdens de monitoringsperiode wordt onderzocht of deze overgezette dieren zich gevestigd hebben in het compensatiegebied. Levendbarende hagedissen worden regelmatig onderzocht met behulp van reptielenplaten. Naast het leggen van reptielenplaten wordt in de ochtendzon gezocht naar zonnende exemplaren op houthopen en open plekken in de vegetatie.

Tabel 8.4 Monitoring in periode op jaarbasis voor de levendbarende hagedis.

Maand >	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Zoeken naar aanwezige exemplaren												

Kleine ijsvogelvlinder

In het voorjaar zijn de rupsen enkele centimeters groot en daarom wordt in de maand maart – april op een zonnige dag (nadat de kamperfoelie in blad staat) gezocht naar rupsen. Dit wordt eenmaal uitgevoerd op de locaties waar kamperfoelie wordt aangeplant, alsook in het resterende deel van het Sterrenbos.

Tabel 8.5 Monitoring in periode op jaarbasis voor de kleine ijsvogelvlinder.

Maand >	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Inspectie rupsen op kamperfoelie												

9 Bronnen

Antea Group, 2020a. Natuurrapport Uitbreiding VDL Nedcar en Infrastructurele aanpassingen.

Antea Group, 2020b. Mitigatie- en compensatieplan uitbreiding VDL Nedcar en Infrastructurele aanpassingen.

Antea Group, 2018. Nader onderzoek 2018. De das in het uitbreidingsgebied van VDL Nedcar BV. Zie tevens bijlage II.

Antea Group, 2019. Nader onderzoek 2019. De das in het uitbreidingsgebied van VDL Nedcar BV.

Bos, F.G., Bosveld, M.A., Groenendijk, D.G., Van Swaay, C.A.M. & Wynhoff, I., 2006. De dagvlinders van Nederland - verspreiding en bescherming. Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EISNederland, in samenwerking met De Vlinderstichting, Wageningen.

BIJ12, 2017a. Kennisdocument Das Meles meles. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017b. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017c. Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017d. Kennisdocument Watervleermuis *Myotis daubentonii*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017e. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017f. Kennisdocument Rosse vleermuis *Nyctalus noctula*. Versie 1.0, juli 2017.

Bionet Natuuronderzoek, 2019. Vleermuizen in het Sterrenbos, een zoektocht naar kraamverblijven van boombewonende vleermuizen. D.d. 2 oktober 2019.

Dietz, C., Helversen, von, O., Nill, D., 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Tirion natuur i.s.m. de Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Faunaconsult, 2019. Flora- en faunaonderzoek voor uitbreiding van VDL Nedcar te Born. D.d. 1 oktober 2019.

Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Arnhem.

Overig:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna)
- Vogelbescherming.nl
- Vleermuis.net
- Vlinderstichting.nl

- Zoogdiervereniging.nl
- SOVON.nl
- Beleidsregels ten behoeve van de passieve soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming in Limburg (d.d. 6 december 2017)

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT

www.anteagroup.nl

Copyright © 2019

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar worden
gemaakt door middel van druk, fotokopie,
elektronisch of op welke wijze dan ook,
zonder schriftelijke toestemming van de
auteurs.